

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ČESKÉ UMĚNÍ A LITERATURA V DÍLE

ANGELA MARI RIPELLINA.

KOMENTOVANÁ BIBLIOGRAFIE

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Václav Grubhoffer, Ph.D.

Autor práce: Pavla Skalová

Studijní obor: Italský jazyk

Ročník: 3.

2020

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Klatovech dne 10. 5. 2020

.....

Poděkování

Chtěla bych na tomto místě poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. et Mgr. Václavu Grubhofferovi, Ph.D. za jeho cenné rady, sdílení zkušeností a trpělivost. Dále patří dík PhDr. Josefu Prokopovi, Ph.D. za umožnění výběru tématu této práce, současným italským bohemistům, jejichž snaze vděčím za množství informací, a v neposlední řadě rovněž mé sestře za podporu během tvorby.

ANOTACE

Bakalářská práce *České umění a literatura v díle Angela Marii Ripellina. Komentovaná bibliografie* si klade za cíl zmapovat tvorbu významného italského spisovatele a filologa Angela Marii Ripellina, která se dotýká témat z české, respektive československé kultury. Cílem práce je představit Ripellinovu osobnost a její význam pro italsko-české vztahy, shrnout jeho dílo a zpracovat komplexní přehled dotyčných publikací, který by v budoucnu mohl sloužit dalším romanistickým nebo bohemistickým výzkumům věnovaným konkrétním Ripellinovým dílům.

KLÍČOVÁ SLOVA: Angelo Maria Ripellino, italská slavistika, bohemistika, bibliografie

ANNOTATION

The topic of this bachelor's thesis named *Czech art and literature in writings of Angelo Maria Ripellino. Commented bibliography* aims to examine the work of an important Italian writer and philologist Angelo Maria Ripellino, which relates to Czech or Czechoslovakian culture. The goal of the thesis is to present Ripellino's personality and his significance for Italian-Czech relations, to summarize his work and to compile a comprehensive summary of relevant publications, that could be used in the future for further Romanist or Bohemian research already, carried out on specific works.

KEYWORDS: Angelo Maria Ripellino, Italian Slavonic studies, Czech studies, bibliography

Obsah

1	Úvod	7
I	Strážci Ripellinova odkazu a italská bohemistika	10
II	Angelo Maria Ripellino	12
II.I	Život	12
II.II	Dílo	17
II.II.I	Ripellino – publicista	18
II.II.II	Ripellino – překladatel	19
II.II.III	Ripellino – spisovatel	21
II.II.IV	Ripellino – kurátor umění	24
III	Bibliografie bohemikální tvorby A. M. Ripellina	26
2	Závěr	71
3	Resumé	74
4	Seznam použité literatury	76

1 Úvod

Prvním podnětem ke vzniku této práce se stala kniha *Magická Praha* a její autor, vyznávající se v ní k lásce k Čechám. Nevěda, o koho se jedná, zaujal mne osud Angela Marii Ripellina, výjimečného člověka narozeného na Sicílii, a přesto hovořícího o Čechách jako o svém druhém domově. Osobnost Angela Marii Ripellina (4. prosince 1923, Palermo – 21. dubna 1978, Řím) je dobře známá mezi italskými slavisty a bohemisty a v úzkém okruhu pražských italianistů. Ripellino byl italský spisovatel, básník, překladatel a slavista zajímající se o českou kulturu a literaturu. Navštěvoval Československo, překládal místní autory a publikoval příspěvky o jejich práci. Jeho dílo se zdálo být v naší zemi málo zmapováno, což mne jakožto studentku italianistiky přimělo začít se jím zabývat podrobněji. V okamžiku volby tohoto tématu jsem byla překvapena náhlým zvýšením zájmu o Ripellinův odkaz. Italští bohemisté, zejména prof. Annalisa Cosentino, se zasadili o znovuobjevení jeho tvorby. Mezi lety 2018–2019 se podíleli na vydání hned tří významných publikací, z nichž jedna se přímo vztahuje k Ripellinově výstavě na pražské Kampě, která byla tamtéž v roce 2019 uspořádána. Výstavu jsem navštívila a zjistila, že pro její úplné pochopení je nutné se obeznámit s jejími kontexty. Téma práce se tedy nabízelo automaticky.

Hlavním cílem se stalo představení Ripellinovy osobnosti a jeho bohemistické práce na základě vytvoření co možná nejkomplexnějšího bibliografického přehledu. Tento přehled je zaměřen výhradně na Ripellinova díla dotýkající se témat české a československé kultury. Ripellino se jakožto slavista zajímal o slovanské kultury obecně a jeho literární odkaz tedy zahrnuje všechny její prvky, přínosným pro tuto práci se jevílo být vyčlenění titulů, které se nějakým způsobem týkají Čech, a další analýza dotyčných zjištění. V rámci dosavadních výzkumů nejde o první pokus o zkompletování Ripellinova díla, ale o vůbec první přehled vztahující se výhradně k tématu Ripellino a Čechy. Věřím, že by tento přehled mohl sloužit ke snadnější orientaci v Ripellinově odkazu a zdůraznit klíčové počiny, které ovlivnily jak život Ripellinův, tak ten v Československu. Úkolem je zjistit, jak velkou část svého díla Ripellino Čechám věnoval, za jakých okolností a v jaké formě vznikala.

Předložená práce je následovně členěna do úvodu, po němž následují dvě tematické kapitoly, bibliografický přehled Ripellinovy bohemikální tvorby opatřený komentáři, závěr, resumé v italském jazyce a seznam použité literatury. První tematická

kapitola – Strážci Ripellinova odkazu a italská bohemistika – má za úkol sloužit jako stručný přehled důležitých jmen ve věci Ripellinova výzkumu a tedy zejména současných italských bohemistů, a dále se pokouší Ripellina představit v kontextech dobové italské slavistiky a bohemistiky. Druhou kapitolou je pak kapitola o samém Angelu Marii Ripellinovi, kladoucí si za cíl představit Ripellinovu osobnost. Kapitola je rozdělena na dvě hlavní části, v první je pojednáno o jeho životě, druhá je zaměřena na jeho dílo. Tato druhá část přímo souvisí a je výsledkem podniknutého bibliografického výzkumu, který je pak k nalezení ve třetí kapitole pod názvem Bibliografie bohemikální tvorby A. M. Ripellina. Jedná se o bibliografický přehled pojatý formou tabulky a obsahující pokud možno co nejkomplexnější soupis Ripellinových příspěvků týkajících se Čech. To jest českého umění, literatury i historických událostí, které byly zejména v šedesátých letech 20. století silně spjaty se všemi odvětvími kultury i běžného života tehdejšího Československa. Zcela speciální místo mezi Ripellinovými díly zauímají jeho básně a básnické sbírky. Ty nelze považovat za přímý zdroj informací z básníka pera o Čechách, jedná se zpravidla o pouze nepřímé důkazy významu Čech pro něj. Úkolem této práce bylo vytvoření bibliografie, nikoliv literární výzkum, protože jsou v soupisu Ripellinovy bibliografie bohemikální tvorby uvedeny jen některé jeho básně a některé sbírky, ve kterých se prokazatelně vyskytují odkazy na Prahu nebo Československo. Přesto je vysoce pravděpodobné, že se v každé Ripellinově sbírce od konce čtyřicátých let vyskytují odkazy na Prahu, motivy, osobní dojmy z těchto míst, či pouhé metafory odkazující k Čechám.

Tabulka s bibliografickými údaji byla zpracována v programech Microsoft Excel a Microsoft Access co nejpřehlednějším způsobem a následně převedena do výsledného dokumentu, kde byla ještě podrobena nezbytným úpravám. Jednotlivé položky, pokud to jen bylo možné, jsou opatřeny stručným popiskem nebo poznámkou upřesňující obsah dotyčného textu. Na tuto tabulku v textu celé své práce odkazují zkratkou a číslem v dolním indexu, to celé vyvedeno kurzívou (*tabxx*), aby se odkazy snáze odlišily od běžných poznámek pod čarou. Pokud bude odkaz na tabulku užit přímo v poznámce pod čarou, z důvodu lepší viditelnosti bude tento odkaz velký jako okolní text (velikost 10). Na základě vlastní analýzy provedené na získaných datech prezentovaných v Bibliografii byla vytvořena již zmiňovaná část druhé kapitoly pod názvem Dílo zabývající se Ripellinovým dílem. Ta si klade za cíl zanést výsledná zjištění a údaje z tabulky do srozumitelného přehledu ve formě textu a uvést je do dobových kontextů vzniku.

Podle typu textu jsou Ripellinova díla ještě rozčleněna do čtyř podkapitol o jeho publicistické, překladatelské, básnické a esejistické tvorbě a o aktivitách týkajících se výtvarnictví. Hlavní částí mé práce je tedy bádání v archivech, v bibliografických systémech, v poznámkách, zmínkách, které směřují k dalším klíčovým titulům. Cílem je zkompletovat na jejich základě co nejucelenější přehled Ripellinovy tvorby s bohemistickým tématem, a na jeho základě podat svědectví o Ripellinově vztahu k Čechám.

Non da ieri, non da oggi io amo questa terra, questo popolo, questa città. Ma adesso mi allieto di rivederla ridesta dagli incubi, non più agglomerato di archeologia e di cordoglio, nido di squallore e disperazione, ma Praga-presente, Praga che torna alla luce e dispiega la sua vitalità esuberante: vi riaffiora la giovinezza, un nuovo fervore vi palpita, di iniziative, di impulsi, di imprese, una mania di riannodare i fili spezzati, di ritrovare i legami con la vecchia Europa.¹

(Angelo Maria Ripellino)

I Strážci Ripellinova odkazu a italská bohemistika

Ripellino je jedním ze zakladatelů bohemistiky na území Itálie, a dá se říci, že všichni po něm následující teoretici na jeho práci navazují nebo ji alespoň přiznávají jako prvotní zdroj informací. V souhrnu všichni italští slavisté a bohemisté k jeho práci ve svých dílech alespoň částečně odkazují, respektive se vůči ní vymezují. Ze jmen, která jsou pro přispění k výzkumu Ripellinovy osobnosti důležitá, vybírám pouze ta nejvýraznější. Již v roce 1979 vyšla časopisecky připomínka Ripellinova autorského přínosu napsaná jeho spolupracovníkem a známým Giancarlem Vigorellim,² (1913–2005) což byl slavný italský novinář a literární kritik. Mimo jinými založil a řídil časopis *L'Europa letteraria*. V roce 1983 se objevil sborník kolektivu autorů *A. M. Ripellino poeta–slavista: atti del convegno nazionale di studi su A. M. Ripellino*^{tab153}, dále po Ripellinově smrti v dubnu 1978 začaly být postupně zveřejňovány nepublikované nebo souborně nikdy nevydané práce. Z nejdůležitějších příspěvků do výzkumu Ripellinova díla je třeba jmenovat první Ripellinovu bibliografii vydanou v roce 1983 Cesare G. De Michelisem,³ italským filologem a historikem, slavistou, specializací rusistou, jenž na La Sapienze studoval a dělal zkoušky pod Ripellinovým vedením.

---

¹ *Miluji tuto zemi, tento národ, tohle město déle než od včerejška, déle než jen ode dneška. Nyní mám však radost, že se znovu probouzí z nočních můr, že už to není shluk pozůstatků minula a smutku, hnízdo bezútěšnosti a zoufalství, ale Praha přítomná, Praha, která se vrací na světlo a odkrývá svou živoucí vitalitu. Znovu předvádí své mládí, pobídne vás novým zápallem, k iniciativě, podnětům, podnikům, přáním znovu spojit zlomená vlákna, znovu objevit vazby se starou Evropou.* (překlad Pavla Skalová)

Praga-presente torna alla luce. In: *È l'ora della Cecoslovacchia. Fogli di diario praghese*, 1963 (tab63)

² VIGORELLI Giancarlo, *Omaggio a Ripellino: inediti di Pasternak, Blok, Holan... testi e testimonianze di Vigorelli [et al.]*. In: *La nuova rivista* č. 10-11, Editrice rapporti europei, Trento 1979, s. 71–132.

³ DE MICHELIS Cesare G., *Angelo M. Ripellino (1923–1978): bibliografia*, Roma 1983(84).

Patrně nejvíce práce ve věci archivování, dohledávání pramenů a pátrání věnoval a stále věnuje dílu A. M. Ripellina Antonio Pane. Je autorem nejobsáhlejší Ripellinovy bibliografie⁴ a pod jeho vedením, obvykle za spolupráce s Alessandrem Fo⁵ respektive Claudiem Velou, zatím vznikly sbírky Ripellinových básní (*Poesie giovanili*^{tab160}, *Poesie: dalle raccolte e dagli inediti*^{tab161}, *Storie del bosco boemo e altri racconti*^{tab175}, *Poesie prime e ultime*^{tab176}), článků o umění, kultuře a literatuře (*Siate buffi*^{tab158}, *Nel giallo dello schedario*^{tab168}), politických článků týkajících se zejm. sovětské represe (*I fatti di Praga*^{tab156}, *L'ora di Praga*^{tab179}) a sebraných rozhovorů (*Solo per farsi sentire*^{tab177}). Sám Antonio Pane (*1952) je doktorem filosofie, spisovatelem a literárním kritikem, a vedle Ripellinových děl se zasadil o vydání nepublikovaných spisů množství dalších autorů (např. Antonio Pizzuto, Angelo Fiore, Lucio Piccolo, Salvatore Spinelli, Simone Ciani), přičemž vydává i vlastní tvorbu. Ke zmiňované badatelské činnosti ho bezpochyby vedl i fakt, že i on je bývalým žákem A. M. Ripellina.⁶ Pane a Fo stojí rovněž za důkladnou studií Ripellinova života.⁷ Dále Giuseppe Dierna, Alfredo Nicastri, Dario Grasso, Rita Giuliani, Sergio Corduas – všichni překladatelé a slavisté – přispěli opakovanými editacemi, předmluvami, články a iniciacemi vydávání děl týkajících se Ripellina.

V současnosti jsou pak pravděpodobně nejčinnějšími výzkumníky Ripellinova odkazu Alessandro Catalano a zejména Annalisa Cosentino. První jmenovaný – Alessandro Catalano (*1970) – je překladatelem, spisovatelem, a v současnosti profesorem bohemistiky na Università degli Studi di Padova. Pracuje rovněž jako spoluvydavatel významného slavistického časopisu *eSamizdat*. Annalisa Cosentino (*1964) je pak renomovanou bohemistkou, spisovatelkou a překladatelkou specializující se na dílo Hrabala, Haška nebo Havla. Z archivů La Sapienzy a z dalších, soukromých, stále intenzivně získává originály Ripellinovy korespondence⁸ a iniciovala vydávání současných publikací *Do vlasti české*^{tab181}, *Praha byla krásnější než Řím*^{tab182} a *Dějiny současné české poezie*^{tab183} nebo výstavu na Kampě (2019). Vzhledem k současnému

---

⁴ PANE Antonio, *Angelo Maria Ripellino.: bibliografia*, in *eSamizdat*, (II) 2004, 2, s. 251–274, aktualizováno: *eSamizdat*, (V) 2007, 1-2, s. 449–452. [online, cit. 4. 2. 2020]. Dostupné na: www.esamizdat.it/bibliografie/pane1.htm, www.esamizdat.it/rivista/2007/1-2/bibliografie/pane1.htm (4. 2. 2020).

⁵ Alessandro Fo (*1955) – italský básník, překladatel a latinista, laureát za literární činnost a překladatelství, v současnosti působící na Università degli Studi di Siena.

⁶ viz. CATALANO Alessandro, „*Su Ripellino*“, *eSamizdat* (VII) 2009, 1, s. 403.

⁷ PANE Antonio – FO Alessandro, *Storia di Ripellino I*. In *Annali della Facoltà di Lettere e Filosofia*, X, Università di Siena, Olschki, Firenze 1989, s. 109–130. *Storia di Ripellino II*. In *Annali della Facoltà di Lettere e Filosofia*, XI, Università di Siena, Olschki, Firenze 1990, s. 217–237.

⁸ *tab181*, s. 7.

viditelnému zájmu o Ripellinův odkaz budou jistě studie a autoři jím se zabývající přibývat.

Od současnosti nyní obraťme svou pozornost k období, které Ripellinovi předcházelo. Odstavec si v žádném případě nedává za úkol pojmout všechna důležitá jména italského slavistického hnutí, pouze je třeba upřesnit, že Ripellino nebyl ani prvním, ani posledním italským bohemistou. Před ním se slovanskou kulturou a českými zeměmi zabývali další. Za jednoho z prvních skutečných bohemistů lze označit Emilia Tezu,⁹ po něm následovali Wolfango Giusti, Arturo Cronia a Ettore Lo Gatto, všichni významní italští jazykovědci, překladatelé a přispěvatelé vzniklého časopisu *Rivista di letteratura slave*.¹⁰ Bohemistika v této době neexistovala jako samostatný obor, a tak se českými studii okrajově zabývali i specialisté na jiný slovanský jazyk.¹¹ Další příspěvky k tématu se objevovaly v časopise *L'Europa orientale*¹² a na přelomu třicátých a čtyřicátých let dvacátého století vznikly nové antologie českých básní. Mezi hlavními jmény italské slavistiky Ripellinovy generace bylo možno najít polonistu Carla Verdianiho či Bruna Meriggiho, jenž se specializoval na balkánské slovanské kultury.¹³ Hlavní vliv na budoucí rozvoj italské slavistiky a bohemistiky měla katedra ruského jazyka a literatury, kterou Lo Gatto vedl.

II Angelo Maria Ripellino

II.I Život

Angelo Maria Ripellino se narodil v Palermu 4. prosince 1923 Carmelu Ripellinovi a Vincenze Marii Trizzinové. Jeho matka byla vdovou se sedmi dětmi a vdala se podruhé právě za Angelova otce. Ripellinovým nevlastním bratrem se tak stal i vojenský důstojník a novinář Antonio Trizzino (1899–1973).¹⁴ Ripellinova rodina žila

---

⁹ Emilio Teza (1831–1912) – filolog, univerzitní profesor a překladatel z množství jazyků, slavista a rovněž bohemista, známý J. Vrchlického.

¹⁰ *Rivista di letteratura slave* – obsáhlý časopis vycházející pod záštitou ministerstva zahraničí v sekci institutu pro východní Evropu. Vycházel jednou ročně v letech 1926–1932, založil ho a vedl Ettore Lo Gatto.

¹¹ Viz WILDOVÁ-TOSI Alena, *Bohemistika v Itálii*. In: kolektiv autorů, Světová literárněvědná bohemistika, Praha 1996, s. 68–69.

¹² Vycházel rovněž pod vedením Ettoreho Lo Gatta.

¹³ Napsal ale například i *Storia della letteratura ceca e slovacca*, Nuova Accademia, Milano 1958.

¹⁴ FERLITA Salvatore, *La riscoperta di Trizzino lo scrittore delle guerre*, [online]. La Repubblica. Vydáno 16. 3. 2007 [cit. 25. 4. 2020]. Dostupné na:

nejprve v Palermu a od roku 1930 v Mazara del Vallo, kde malý Angelo začal navštěvovat základní školu a posléze gymnázium, přičemž projevoval výrazné studijní nadání. Matka pracovala jako lékárnice a otec vyučoval, v roce 1937 přijal místo v Římě, pročež se Angelo s oběma rodiči přestěhoval do hlavního města. Jeho otec tu pracoval jako učitel italského a latinského jazyka a rovněž psal texty pro divadla.¹⁵ I Ripellino začal psát. Mezi lety 1940–1941 se profiloval v časopisech *Meridiano di Roma* a *Maestrato* jakožto začínající básník a zároveň esejist a recenzent. Postupně se vedle italských studií začal věnovat i zahraničním literaturám a kulturám, a to románským (zejména hispánské literatuře) a posléze slovanským. Již v roce 1942 bylo možné mezi jeho příspěvky najít recenze na antologii ukrajinských autorů redigovanou Luigim Salvinim,¹⁶ esej o Aleksandru Blokovi¹⁷ a článek o *Kapitánově dcerce* A. Puškina.¹⁸ Ve stejné době studoval na filosofické fakultě Università degli studi di Roma („La Sapienza“) a jeho specializace tedy byla ovlivňována navštěvováním kurzů univerzitního profesora slavistiky Ettoreho Lo Gatta.¹⁹ Studia uzavřel v roce 1945 kvalifikační prací o moderní ruské poezii, kterou následně přepracoval v knihu *Poesia russa del Novecento*,²⁰ za kterou obdržel ocenění Selezione Marzotto.²¹

Rok poté navštívil Ripellino poprvé Čechy. Na italském kulturním institutu pořádal přednášky o moderní italské poezii a zdokonaloval své znalosti českého jazyka. Zde také poznal mladou pražskou studentku italianistiky Elišku Hlochovou, se kterou se následovně v říjnu roku 1947 v Římě oženil.²² Prahu navštívil příští rok znovu, vyučoval

---

<https://ricerca.repubblica.it/repubblica/archivio/repubblica/2007/03/16/la-riscoperta-di-trizzino-lo-scrittore-delle.html> (25. 4. 2020)

¹⁵ *tab177*, s. 6.

¹⁶ *Le quattro sciabole di Luigi Salvini*, *Maestrato*, 1942, 2, s. 33–34.

¹⁷ *Aleksandr Blok*, *Maestrato*, 1942, 8, s. 29–38. O tomto autorovi bude Ripellino v budoucnu často psát.

¹⁸ „*La figlia del capitano*“ di Alessandro Puskin, *Roma fascista*, 17. 12. 1942, p. 3. Všechny tři k nahlédnutí: *Gli esordi di uno slavista*, s. 139–145. In: eSamizdat (II) 2004, 2, s. 135–145.

¹⁹ Ettore Lo Gatto (1890–1983) slavista, spisovatel, literární kritik a překladatel. Vystudoval filosofii a práva, nejprve projevoval zájem o germanistiku (do italštiny přeložil např. Nietzscheho), během první světové války po konfrontaci s Rusy (sdílení rakouského vězení) se stal rusistou a slavistou. Velký propagátor slovanských kultur, vyučoval ruský jazyk a literaturu na La Sapienze a slovanskou literaturu v Padově a Neapoli. V letech 1936–1939 učil italskou literaturu na FF Univerzity Karlovy a zároveň (v letech 1938–1941 a 1945–1947) řídil pražský Italský kulturní institut. Autor významných překladů (Mácha, Němcová) nebo publikace *Civiltà italiana nel mondo: In Boemia, Moravia e Slovacchia*, Società nazionale „Dante Alighieri“, Roma 1939.

²⁰ *Poesia russa del Novecento*, Guanda, Parma 1954; 2. vydání Feltrinelli, Milano 1960.

²¹ PANE Antonio, *Notizia biografica*. In: *Notizie dal diluvio – Sinfonietta – Lo splendido violino verde*, Einaudi, Torino 2007, s. xxviii. (*tab178*)

²² Ela/Eliška Ripellino se stala rovněž překladatelkou a zpřístupnila italské veřejnosti mj. dílo Jaroslava Haška nebo Bohumila Hrabala.

zde rovněž na Univerzitě Karlově a utužoval své nové známosti s českými literáty a umělci, seznámil se s uměleckou *Skupinou 42*. O těchto přátelských vztazích zůstala svědectví ve formě dopisů²³ (hlavně s Holanem, Jakobsonem, Teigem) i ve vyzorovatelných postřezích Ripellinových českých přátel, které citoval ve své vlastní tvorbě.²⁴ O díle doživotního přítele Vladimíra Holana vytvořil už v roce 1947 obsáhlou bohemistickou studii *Holan salmista di un'epoca tragica*^{tab7}.²⁵

Pro svůj prokazatelný zájem o svět filmu se Ripellino v roce 1946 přihlásil do Centra Sperimentale di Cinematografia, italské národní filmové školy, na obor umělecká režie. Seznámil se zde mj. s Achillem Perillim (*1927), italským malířem, jehož tvorba se prolínala s českým prostředím.²⁶ Ten i Ripellinovým vlivem následujícího roku vydal manifest a založil tak společně s dalšími italskými umělci (Carla Accardi, Ugo Attardi, Pietro Consagra, Piero Dorazio, Mino Guerrini, Antonio Sanfilippo, Giulio Turcato) skupinu *Forma 1*. Stejně jako většina intelektuálů, i Ripellino v této době sympatizoval s komunistickou stranou Fronte Democratico Popolare. V socialistických ideálech byl ale bohužel záhy, i kvůli kontaktu s Československem a tamějšími událostmi roku 1948, zklamán.²⁷ V té době už se Ripellino začal také živit na plný úvazek coby přispěvatel do novin a časopisů slavistického nebo kulturního zaměření. Články pojednávající o Česku publikoval v převažující většině v *L'Unità*, dále *La strada*, *Convivium*, dalšími byly příspěvky do italské encyklopedie. V roce 1948 mu bylo svěřeno místo profesora slovanských filologií na Università di Bologna, kde také pořádal kurzy o československém divadle.²⁸ Následujícího roku v květnu se manželům Ripellinovým narodila dcera Milena. Rok 1950 zahájil Ripellino v květnu (3. 5.) publikováním své první monografie zabývající se současnou českou poezií a uměním – *Storia della poesia ceca contemporanea*^{tab28}. Autor v ní originálně propojil svět literatury a výtvarnictví, které dle něj k sobě neodmyslitelně patřily. Kniha neměla obdoby ve světě ani v samém

---

²³ Ukázky vyměňování cenných informací i osobních názorů v: *Do vlasti české* (tab181), vyčerpávající soupis souvislostí korespondence a jejího odrazu v dílech v: *Dějiny současné české poezie* (tab183, s. 215–221).

²⁴ Jejich vliv je jasně patrný už v první Ripellinově publikaci – *Storia della poesia ceca contemporanea* (tab28).

²⁵ tab178, s. xxvii.

²⁶ Více v kapitole: Ripellino – kurátor umění.

²⁷ tab178, s. xxviii.

²⁸ Tamtéž.

Československu a vyvolala mezi místními umělci a literáty veliké nadšení a pozitivní ohlasy.²⁹

Během druhé poloviny roku 1950 se u Ripellina naplno projevila tuberkulóza, kterou trpěl přibližně od konce války, a kvůli které již během studií setrval pod lékařským dohledem. V lednu roku 1951 byl nucen podstoupit chirurgický zákrok odstranění plíce.³⁰ Operace se naštěstí zdařila, a v průběhu roku se Ripellino opět pustil do práce v novinách, přičemž drtivá většina jeho článků již pojednávala o Čechách. Československo opět navštěvoval a v době pobytu v Římě vedl rozsáhlou korespondenci s množstvím československých intelektuálů. Rovněž si dopisoval i s Čechy v exilu ve Spojených státech amerických. V roce 1952 Ripellino nastoupil jako profesor ruského jazyka a literatury na La Sapienze v Římě. Zároveň pokračoval ve svém oboru básnictví, navštívil Moskvu, věnoval se překladu. Publikoval převážně v časopise *La fiera letteraria*, dále *Europa Nuova* a *Convivium*, spolupracoval s rádiem a přispíval do encyklopedie divadelního umění. Od poloviny padesátých let spolupracoval rovněž s nakladatelstvím Einaudi a sloužil jako konzultant pro literatury východní Evropy.³¹

Přes zdánlivou svobodu měly Ripellinovy studijní možnosti své limity. Malá popularita české kultury v Itálii znamenala částečné financování daných kurzů československým ministerstvem školství. Zinscenovanou kauzou dosáhla Státní bezpečnost Ripellinova vydírání, pročež ten byl nucen spolupracovat s československou státní rozvědkou a podávat informace o exulantech v Itálii. Omezil tímto pravidelné kontakty s českými přáteli, a po roce 1955, kdy nepříjemnou spolupráci s rozčarováním ukončil, zaznamenala jeho celková tvorba týkající se Československa stagnaci.³² (Viz tabulka. Počet takových děl vzniklých v druhé polovině padesátých let dvacátého století je zanedbatelný.)

---

²⁹ *tab181*, např. s. 119, 120, 123, 153, 175.

³⁰ *tab178*, s. xxviii.

³¹ PANE Antonio, *Il mondo ceco nel carteggio fra Angelo Maria Ripellino e la Casa editrice Einaudi* [online]. Dialoghi Mediterranei. Vydáno 1. 7. 2018 [cit. 17. 3. 2020]. Dostupné na: <http://www.istitutoeuroarabo.it/DM/il-mondo-ceco-nel-carteggio-fra-angelo-maria-ripellino-e-la-casa-editrice-einaudi/> (17. 3. 2020).

³² DIERNA Giuseppe, *Angelo e la spia*, [online]. La Repubblica. Vydáno 23. 12. 2013 [cit. 4. 4. 2020]. – článek o zápisech v tajných archívech ohledně socialistické rozvědky a Ripellinova zapojení. Dostupné na: <https://www.micciacorta.it/2013/12/angelo-e-la-spia/> (4. 4. 2020).

V roce 1957 se Ripellinovým narodil syn Alessandro.³³ Na začátku šedesátých let nahradil Ripellino Ettoreho Lo Gatta na pozici vedoucího katedry ruských literatur. To posléze doplnil o vedení katedry bohemistiky, kterou sám zavedl. Vydal monografii vlastních básní, přispíval opět množstvím překladů a studií do italské encyklopedie a zejména do tiskovin *L'europa letteraria* a *Corriere della sera*, připojil se k neoavantgardní *Gruppo 63*.³⁴ Roku 1964 byl opět nucen podstoupit operaci, ze které se postupně zotavoval, a v létě příštího roku pobýval na rekonvalescenci v Masarykově sanatoriu na Dobříši,³⁵ kde i díky stipendiu od svazu spisovatelů³⁶ mohl dokončit svou dlouho připravovanou knihu o ruském současném divadle. Vyšla mu ještě téhož roku a posléze byla oceněna vysoce prestižní literární cenou Premio Viareggio.³⁷ Právě v roce 1965 započala také Ripellinova spolupráce s týdeníkem *L'Espresso*, která se v příštích letech ukázala být klíčovou. V následujícím období se v Ripellinových publicistických příspěvcích začaly stále častěji objevovat reakce komentující politickou situaci v socialistické Evropě, zejména v Československu. V červnu roku 1967 publikoval v *L'Espresso* protirežimní *I topi del regime*^{tab74} a pokračoval dalšími články. V roce 1968 pobýval v Československu a pro *L'Espresso* tak poskytoval informace „z první ruky“. Této zkušenosti se poté věnoval v příští básnické sbírce *Notizie dal diluvio*^{tab99}. Tímto se Ripellinovi uzavřel volný průchod do Československa, a s jedinou výjimkou na jaře 1969 už se do Prahy nikdy nepodíval. Dalším důsledkem jeho „protirežimní“ činnosti byl nucený odchod z La Sapienzy, kde byl nahrazen bývalou sekretářkou Československé ambasády v Římě, Alenou Wildovou-Tosi.³⁸

Ripellino tak alespoň udržoval kontakty s českými disidenty a zároveň se věnoval ruským básníkům a psaní informačních článků pro své noviny, a to i v následujícím desetiletí. Zároveň psal pro *L'Europa letteraria e artistica* nebo *Il dramma*, překládal, a také inicioval vydání několika významných monografií^{tab129, 134, 138}. Mezi nimi zejména *Praga magica* dosáhla mezinárodního uznání a zájmu. V posledních letech života se Ripellino stal oficiálním vedoucím divadelní rubriky *L'Espresso*.³⁹ Pro ni od roku 1972

---

³³ Alessandro Ripellino (*1957) – významný italský architekt specializující se zejména ve Švédsku.

³⁴ PELÁN Jiří, *Slovník italských spisovatelů*, Libri, Praha 2004, s. 614.

³⁵ Tvoří zde sbírku básní viz *tab72*.

³⁶ *tab181*, s. 193.

³⁷ Jedná se o knihu *Il trucco e l'anima: i maestri della regia nel teatro russo del Novecento*, Einaudi, Torino 1965.

³⁸ DIERNA, 2013

³⁹ *tab155*, s. 8-9.

publikoval recenze divadelních her v obrovském množství, až v počtu 50 za rok. I to patrně stálo za jeho zhoršujícím se zdravotním stavem. Ke smutku po nedostupné české vlasti a plicním problémům se přidala ještě cukrovka a komplikace s ní spojené.⁴⁰ Ještě rok před smrtí vydal svou poslední básnickou sbírku.⁴¹ Zemřel na selhání nervové soustavy dne 21. dubna 1978 v Římě.

Za svůj život Ripellino vytvořil a publikoval přibližně 630 článků, esejů, básní, překladů, recenzí, knih a dalších textů, z nichž přibližně 150 věnoval české kultuře. Lze ale říci, že se jí věnoval a zůstal věrný po celý svůj život, navzdory nepříznivým okolnostem. Na poli sblížení dvou vzdálených zemí, jakož i na proslavení českých výjimečných autorů, kteří neměli sami možnost se světu ukázat, projevil největší možnou snahu. Pro posílení česko-italských vztahů je dosud nepřekonanou ikonou hodnou následování. Za svůj život získal množství dalších ocenění za literaturu, jakými byly například ceny Cittadella, Suio Terme, Kniha roku, Premio Prato nebo Premio Capri, posmrtně, společně s Elou Ripellino, obdržel v roce 1983 speciální cenu poroty Premio Mondello.⁴² Vedle všech literárních ocenění mu pak byla prezidentem České republiky zcela zaslouženě v roce 1998 udělena medaile Za zásluhy. Ripellino byl jedním z největších, nejen zahraničních, odborníků v oblasti českého jazyka, literatury a kultury.

II.II Dílo

Jak již bylo řečeno, Ripellino za svůj život vpublikoval stovky slavistických pojednání. Převažují mezi nimi ty týkající se ruské a české kultury, následuje polská a hispánská. Tato práce se zaměřuje na část díla věnovanou Čechám, ale je nutno říci, že se Ripellino zasloužil o zpopularizování slovanské kultury jako celku, do italštiny přeložil také významné sovětské autory a publikoval o těchto literaturách a kulturách množství významných pojednání.⁴³ Vedle vydaných a oficiálních děl po sobě Ripellino nechal i jiný cenný odkaz – zápisníky, dopisy, pohledy, lístky nebo knihy s věnováním.⁴⁴ Dopisy

---

⁴⁰ SPAGNOLETTI Giacinto, *I nostri contemporanei: ricordi e incontri*, Spirali, Milano 1997, s. 229.

⁴¹ *Autunnale barocco*, Guanda, Milano 1977.

⁴² Po Ripellinovi je naopak pojmenováno ocenění *Premio A. M. Ripellino*, které získal například Vladimír Mikeš.

⁴³ Např. *Poesia russa del Novecento*, Guanda, Parma 1954; *Majakovskij e il teatro russo d'avanguardia*, Einaudi, Torino 1959; *Nuovi poeti sovietici*, Einaudi, Torino 1961.

⁴⁴ Knihy jsou uloženy v knihovně Institutu slovanské filologie v Římě. Ripellinova osobní korespondence je stále zpracovávána na univerzitě La Sapienza, zejména Annalisou Cosentino.

a další literární artefakty byly vyměňovány se slavnými autory nebo jejich příbuznými, se kterými Ripellino komunikoval a udržoval nejen profesionální, ale i přátelské vztahy.⁴⁵

Jako zásadní badatelský úkol se jeví rozlišit typy textů, jež Ripellino vytvořil. V poměru k ostatním početně vysoce převažují články, sloupky, glosy zabývající se literaturou, kulturou a politickou situací v novinách (*L'Unità, Corriere della sera, Avanti!, La stampa, Il giornale*) a časopisech (*La strada, La fiera letteraria, Convivium, L'Europa letteraria, Il dramma, L'europa letteraria e artistica*). Ostatní tvorba týkající se nějakým způsobem českého/československého prostředí zahrnuje překlady monografií, úvodní slova v monografiích jiných překladatelů, rozhovory, respektive hesla v encyklopediích. Jak již bylo zmíněno v úvodu práce, zvláštní postavení pak mají vlastní odkazy v Ripellinově poezii.

II.II.I Ripellino – publicista

Ripellino věnoval přispívání do časopisů, novin a různých periodik podstatnou část svého života. Na základě mé analýzy v této práci publikované Ripellinovy bibliografie lze konstatovat, že všechny tyto články, recenze, pojednání, zprávy atp. zabírají přibližně 75 procent z jeho bohemistické tvorby, zaměří-li se čistě na publicistický žánr příspěvků (bez zahrnutí překladů, poezii, ač rovněž publikovaných v časopisech), jejich objem je pak asi 54 procent. První článek týkající se Československa publikoval Ripellino v časopise *La strada*^{tab1}, další následovaly v *La fiera letteraria*, se kterým v budoucnu úspěšně spolupracoval. Jednalo se o italský týdeník založený v Miláně v roce 1925, který s přestávkami a změnami, to včetně opakovaného pozastavení, pokračoval až do roku 1977, kdy bylo jeho vydávání z finančních důvodů ukončeno. Jak i naznačuje jeho podtitul – *Giornale settimanale di lettere, scienze ed arti* – orientoval se primárně na kulturní a literární otázky. Ripellino v něm publikoval množství svých studií o českých básnících i prozaicích včetně významné eseje o Holanovi (např.^{tab7}, 20, 44), českých kulturních jevech (^{tab2}, 40) i překlady z češtiny (^{tab4}, 36, 38). Tato spolupráce definitivně skončila v roce 1955, kromě dvou výjimek v sedmdesátých letech. Dalším důležitým místem působení se pro Ripellina stal *L'Unità*, komunistický deník fungující od roku 1924 do roku 2017. Obvykle věnoval Ripellinovi na straně 3 sloupek o slovanské literatuře a kultuře. Ten zde tak publikoval své první recenze (např.^{tab5}, 6), aktuality o filmech, divadle a výtvarném umění (^{tab3}, 12, 13, 16), a hlavně všechny své rané

---

⁴⁵ ^{tab155}, s. 6–7.

překlady. Spolupráce skončila v roce 1949. Dále občasně přispíval do periodik *Convivium*, *Europa nuova*, *Il contemporaneo*, *Corriere della sera* nebo *Arti visive*. V roce 1960 publikoval svůj první příspěvek^{tab55} do literárního časopisu *L'Europa letteraria*. Přispíval sem svými eseji a překlady až do jeho ukončení v polovině šedesátých let 20. století.

V roce 1965 začala Ripellinova bezpochyby nejpłodnější publicistická spolupráce. Připojil se k *L'Espresso*,⁴⁶ týdeníku založenému v roce 1955 a vycházejícímu dodnes. Ripellino tuto spolupráci zahájil literárními recenzemi a velice záhy začal publikovat také zprávy vyjadřující se k aktuálnímu dění. V červnu 1967 tak vyšel článek namířený proti politickému útlaku a cenzuře^{tab74}. Následovaly zprávy o dění v ČSSR, přičemž Ripellino odjel přímo na místo událostí. Přihlížel tak dění roku 1968, rovněž se do něj aktivně zapojil a zároveň pravdivě informoval italské noviny. Po událostech v srpnu 1968 Prahu opustil,⁴⁷ ale nadále informoval italskou veřejnost, dělal rozhovory s politickými uprchlíky a apeloval na vládu^{tab88, 89}. Je tak třeba ocenit nejen jeho zpravodajskou obratnost a bezprostřednost, ale i odvahu.⁴⁸ V téže době začal spolupracovat s novinami *La stampa*, kam přispíval politizujícími články^{tab100, 103}, a se čtrnáctideníkem *Il dramma*, kde publikoval převážně novinky a postřehy ze světa divadla^{tab91, 92, 97, 98, 135}. Spolupráce s *L'Espresso* pokračovala i na začátku sedmdesátých let, do *L'europa letteraria e artistica* přispíval překlady, do *Il Giornale* recenzi^{tab140}. Kvůli své aktivní účasti na událostech ztratil Ripellino s počátkem sedmdesátých let možnost fyzického kontaktu s Československem a celým východním blokem a osobně už se za něj nesměl nikdy podívat. Jeho novinářská tvorba se od roku 1972, kdy byl *L'Espresso* natrvalo ustanoven na místo vedoucího divadelní rubriky, prakticky úplně ustálila na tvorbě recenzí divadelních her. Pracoval na nich až do své smrti.

II.II.II Ripellino – překladatel

Ripellino byl coby překladatel všestranný a v jeho tvorbě můžeme najít překlady z češtiny, ruštiny, slovenštiny, francouzštiny, španělštiny, němčiny, a dokonce i maďarštiny a finštiny. Využijí-li opětovně svou analýzu Ripellinovy vytvořené

---

⁴⁶ Mezi přispěvatele *L'Espresso* patřili mimo jinými například i Giovanni Giudici, Alberto Moravia nebo Umberto Eco.

⁴⁷ PELÁN Jiří, *Angelo Maria Ripellino e il '68**, in Primavera di Praga, risveglio europeo, Firenze University Press, Firenze 201, s. 51.

⁴⁸ Soubor těchto svědectví byl knižně kompletován, viz *tab156, 179*. Články týkající se literatury a kultury pak vyšly souborně, viz *tab158, 168, 170*.

bibliografie, mohu konstatovat, že všechny druhy překladů zabírají přibližně 23 procent z Ripellinovy bohemistické tvorby. Prvními takovými pokusy se ve čtyřicátých letech staly překlady povídek Karla Čapka^{tab4, 10, 15} a Vladislava Vančury^{tab11}, divadelní hry Marie Majerové^{tab14}, příspěvky Ignáta Herrmanna^{tab17}, Jaroslava Haška^{tab18}, Františka Halase^{tab21} a Jiřího Weila^{tab19, 23}. Teoretické znalosti o českých tvůrcích Ripellino doplňoval o praktické poznávání jejich tvorby a vlastní překládání. V naprosté většině své překlady publikoval v novinách *L'Unità*, respektive na přelomu čtyřicátých a padesátých let v *Europa nuova*^{tab21, 26, 31}.

V roce 1950 vydal svou první monografii věnovanou Čechám, *Storia della poesia ceca contemporanea*^{tab28}, kde v rámci kapitol předložil ukázky básní pojednávaných autorů ve vlastním překladu. V následujícím desetiletí se Ripellino věnoval značnému množství překladů zejména básnických prací českých autorů, z větší části převažovaly překlady Jaroslava Seiferta^{tab 35, 41, 42, 47, 50}, Vladimíra Holana^{tab27, 35, 37}, Františka Halase^{tab35, 38, 50}, zastoupena byla i tvorba dalších autorů (S. K. Neumann^{tab26}, Jiří Wolker^{tab31, 47}, K. J. Erben^{tab36}, Jiří Orten, Ladislav Fikar, Konstantin Biebl, Jiří Kolář, František Hrubín^{všichni tab35}, Josef Hora^{tab50}, J. K. Tyl^{tab49} a Franz Kafka^{tab37}). Jak je vidět, Ripellino tvořil určité syntézy tvorby českých básníků a v tematických člancích (např. *Poeti cecoslovacchi parlano ai bambini*^{tab35} – soubor básní pro děti) s ní italskou veřejnost seznamoval. V rozmezí šedesátých let Ripellino pokračoval v překládání poezí Vladimíra Holana^{tab54, 64, 69, 70, 92}, S. K. Neumanna, Františka Halase, Josefa Hory^{všichni tab54}, Vítězslava Nezvala^{tab68} a Věry Linhartové^{tab96}. Nad překladatelskou prací nicméně v tomto období výrazně převažovala činnost v novinách, psaní reportáží, ohlasů a názorů na události kolem pražského jara. V sedmdesátých letech lze najít ještě několik překladatelských prací, s časopisem *L'Europa letteraria e artistica* Ripellino spolupracoval na vydání dalších překladů Jaroslava Seiferta^{tab141} a Vladimíra Holana^{tab145}.

V Ripellinově publikované tvorbě obecně převažovaly překlady jednotlivých básní nebo kratších částí textu. Překlady byly obvykle doplněny o základní biografické údaje o původním autorovi. Totéž se týkalo i monografií. Trvale významnou byla Ripellinova práce na překladech celých knih českých autorů, zejména Vladimíra Holana^{tab70, 152} nebo Františka Halase^{tab129}. Zde je třeba zmínit, že velkou zásluhu měla i jeho manželka Ela Ripellino (Hlochová) – italianistka, – která přeložila do italštiny

množství významných českých a slovenských autorů: Ladislava Mňačka,⁴⁹ Jana Otčenáška^{tab53}, Alexandra Klimenta,⁵⁰ Jaroslava Haška^{tab62, 67, 157}, Vítězslava Nezvala^{tab68}, Bohumila Hrabala^{tab62, 76}⁵¹, Věru Linhartovou^{tab96}, Ladislava Fukse^{tab133}, Jiřího Frieda^{tab144}, Vladimíra Holana^{tab152, 163}, Jaroslava Seiferta,⁵² Jiřího Langeru,⁵³ spolupracovala na knize o Josefu Svobodovi.⁵⁴ Tyto překlady byly zveřejňovány v časopisech uvedených v tabulce níže i v dalších, jakými byly *Il caffè* nebo *Carte segrete*,⁵⁵ respektive se jednalo o celé monografie. Do češtiny přeložila Itala Calvina a Antonia Gramsciho.⁵⁶

Na těchto překladech Ripellino někdy s manželkou spolupracoval neuveden, někdy je opatroval úvody nebo doslovy, často pak stál za jejich samým vznikem. Dal přímý podnět k překladu do italštiny a vydání např. již zmiňovaných *Devíti bran* Jiřího Langeru,⁵⁷ jakož i dalších děl českých autorů, která následně často překládal. Jelikož od roku 1955 až do své smrti Ripellino spolupracoval s turínským nakladatelstvím Einaudi, měl poměrně svobodný výběr, a italská veřejnost tak měla možnost se seznámit nejen s klíčovými díly, ale i s exilovými autory, jejichž díla v samotném Československu někdy nebyla vydána až do revoluce v roce 1989.⁵⁸

II.II.III Ripellino – spisovatel

Ripellino byl a je, vedle svých zásluh na postu slavisty, považován za významného poetu a esejistu. Vedle významného množství překladů básní byl sám uznávaným

---

⁴⁹ MŇAČKO Ladislav, *In principio erano i marescialli: dramma in cinque atti*. In: *Il dramma*, r. 45/č. 11 (srpen 1969), s. 29–50.

⁵⁰ KLIMENT Alexandr, *Maria*. In: *L'Europa letteraria – artistica*, r. 3/č. 18 (prosinec 1962), s. 50–55.

⁵¹ HRABAL Bohumil, *Dribbling stretti ovvero Nodi al fazzoletto: romanzo-intervista*, Sapiens, Milano 1995, L. Szigeti, překlad E. Ripellino, G. Dierna.

⁵² SEIFERT Jaroslav, *L'ombrello di Piccadilly*, Edizioni E/O, Roma 1985. Překlad E. Ripellino, M. Leskovjan, F. Della Seta, předmluva A. Wildová-Tosi.

⁵³ LANGER Jiří, *Le nove porte: I segreti del chassidismo*, Adelphi, Milano 1967. Překlad Ela Ripellino.

⁵⁴ BABLET Denis, *La scena e l'immagine: saggio su Josef Svoboda*, Einaudi, Torino 1970. Překlad C. Lusignoli, L. Forte, E. Ripellino.

⁵⁵ DIERNA Giuseppe, *Così Ela Ripellino ci fece conoscere Hrabal e Langer* [online]. *La Repubblica*. Vydáno 8. 4. 2010 [cit. 2. 4. 2020]. – glosa u příležitosti úmrtí Ely Ripellino. Dostupné na: <https://ricerca.repubblica.it/repubblica/archivio/repubblica/2010/04/08/cosi-ela-ripellino-ci-fece-conoscere-hrabal.html?ref=search> (2. 4. 2020).

⁵⁶ CALVINO Italo, *Kosmické grotesky*, Československý spisovatel, Praha 1968; GRAMSCI Antonio, *Dopisy z vězení*, Svoboda, Praha 1949. Překlad E. Ripellino-Hlochová.

⁵⁷ Viz WILDOVÁ-TOSI Alena, 1996, s. 76.

⁵⁸ PANE, 2018

básníkem. Jeho básně byly publikovány časopisecky a později knižně,⁵⁹ za svůj život zároveň vydal 6 vlastních básnických sbírek: *Non un giorno ma adesso*^{tab56}, *La fortezza d'Alvernia e altre poesie*^{tab72}, *Notizie dal diluvio*^{tab99}, *Sinfonietta*^{tab134}, *Lo splendido violino verde*⁶⁰ a *Autunnale barocco*.⁶¹ Jak i sám Ripellino uvedl, v poezii se vyjadřoval k osobním, životním, politickým i dalším událostem, a básně mu sloužily jakožto druh deníku.⁶²

*Come illudersi nella poesia, quando alcuni governi
mandano ancora in prigione per divergenza ideologica?
Quando esistono campi di pena e segrete e tortura,
e l'uomo è schiacciato dai soccorrimenti fraterni,
dalle moine di una premurosa censura?(...)*⁶³

Jak již bylo zmíněno, většina Ripellinovy poezie nesla inspirační stopy českého prostředí. Množství básní obsahovalo česká jména a pravděpodobně i další prvky, které jsou patrné pouze z kontextů. Některé básně se staly součástí almanachů nebo jiných souborných vydání (např.^{tab56, 134}). Po jeho smrti byly uspořádány do množství nových souborů poezie.⁶⁴

Mezi Ripellinovy prozaistické projekty vztahující se k českému prostředí lze počítat: *Storia della poesia ceca contemporanea*^{tab28}, *Praga magica*^{tab137}, *Storie del bosco boemo: quattro capricci*^{tab143} a *Saggi in forma di ballate*^{tab147}. Klíčovým dílem se stala jeho první kniha – *Storia della poesia ceca contemporanea*. Není z časového odstupu považována za zcela homogenní – důraz na určité kapitoly byl až příliš ovlivněn Ripellinovou známostí určité části české intelektuální společnosti. Rovněž materiál, který měl při tvorbě k dispozici, byl omezený a často poskytnutý přes prostředníky z Čech. Totéž platilo i ve věci reprodukcí výtvarných děl, které ve výsledku tvořily nedílnou

---

⁵⁹ Básně vycházely např. v periodikách *Maestrone*, *Roma fascista*, *La fiera letteraria*, *L'esperienza moderna*, *Tempo presente*, *L'Europa letteraria*, *Poesie*; v antologiích – *Poeti siciliani del nostro tempo*, *L'almanacco dei poeti*, *Almanacco internazionale dei poeti*; respektive jako součást katalogů Achilla Perilliho.

⁶⁰ *Lo splendido violino verde*, Einaudi, Torino 1976.

⁶¹ *Autunnale barocco*, Guanda, Parma 1977. Získala básnické ocenění *Premio Prato*.

⁶² *Di me, delle mie sinfoniette*, *tab154*, s. 7.

⁶³ *Jak setrvávat v iluzích poezie, když některé vlády stále posílají do vězení kvůli ideologické neshodě. Když stále existují vězeňské tábory a kobky a mučení, a člověk je drcen bratrskou pomocí, pod něžností starostlivé cenzury...* (Překlad Pavla Skalová) *Quando alcuni governi*, in: *tab178*, s. 84.

⁶⁴ *tab160, 161, 176, 178*.

součástí knihy.⁶⁵ Pro západní Evropu tak *Dějiny* znamenaly zisk bohatých informací o poměrně neznámé a kvůli politice nepřístupné pestré kultuře. Díky zmiňované spolupráci Ripellina a českých intelektuálů při vzniku knihy je dílo z dnešního pohledu pozoruhodným svědectvím ani ne tolik o samotných dílech, jako o tvůrcích.

Italské soudobé kritice bohužel prakticky uniklo. Jednou z mála reakcí vztahujících se k dílu se stala v *L'Unità* publikovaná krátká kritická poznámka obviňující Ripellina z nesrozumitelnosti, absence kritického náhledu a z celkově malého užítku pro čtenáře, kteří chtějí přesné a jasné informace.⁶⁶ Knize věnoval pozornost a pozitivní ohlas v roce 1951 ve své recenzi Ripellinův přítel Achille Perilli⁶⁷ a v roce 1963 rovněž Ripellinův známý Ludvík Kundera.⁶⁸ Již před jejím samým vydáním uvažoval Ripellino o budoucím rozšíření knihy, a už v roce 1963, dle poznatků vycházejících z korespondence s Vittoriem Stradou, ji plánoval přepracovat, respektive použít částečně do nové antologie české poezie.⁶⁹ Tato kniha bohužel nikdy nevyšla.

Druhým klíčovým a zároveň nejslavnějším Ripellinovým dílem se stal esej-román *Praga magica*. Vyšel roku 1973, tedy v době, kdy byl Ripellinovi i jeho rodině již zakázán vstup do Československa. Kniha nebyla faktickým přehledem historie a kultury hlavního města, nýbrž esejisticko-básnickým souborem úvah a vzpomínek, s neurčitou dějovou linií i časem, magickými i zcela faktickými prvky, které sloužily jako metaforická pojmenování i symboly (např. postava „golema“). Reálné figury a současníci Ripellina byli střídáni legendami, básnickými prvky zde Ripellino popisoval realitu. Jeho záměrem bylo milovanému městu vzdát básnický hold v próze. Praha tak byla pojímána zároveň jako krásná i úpadková, historicky čerpající z baroka a manýrismu. Ripellino v *Dějínách* k Josefu Horovi a jeho sbírce *Itálie* (1925) s ironickým nadhledem poznamenal, že italský čtenář už je vyčerpán opakovaným čtením o slavných předcích, filosofech, císařích, o starověkém Římu a renesanci. Ve světové literatuře jde o synonymum Itálie a každý Ital je tam tímto s nimi dodnes srovnáván, pročež už nemůže podobné připomínky vystát.⁷⁰ Lze konstatovat, že částečně týž pocit může pro českého

---

⁶⁵ Kniha obsahuje výběr děl předních českých umělců: Emila Filly, Františka Grosse, Františka Hudečka, Josefa Istlera, Františka Janouška, Bohumila Kubišty, Kamila Lhotáka, Karla Teigehe, Toyen a Jana Smetany.

⁶⁶ Oznámení v novinách *L'Unità*, 6. 6. 1950, s. 3. Zkratka autora nečitelná (r.c.s.?).

⁶⁷ PERILLI Achille, *L'ultimo capitolo è quello della decadenza*, La Fiera letteraria, 6, č. 45, 1951, s. 2.

⁶⁸ *L'Europa letteraria*, 4, č.20–21, s. 258.

⁶⁹ *Corrispondenza con autori e collaboratori italiani*, Archivio di Stato di Torino, Giulio Einaudi, odd. 174.1, č. 2577.1, 404, list 748, in: *tab181*, s. 19, poznámka č. 46.

⁷⁰ *tab183*, s. 44.

čtenáře vzniknout při čtení jeho *Prahy*. Nicméně až na první pohled vzletné a básnické, dílo vychází z Ripellinovy dokonalé obeznámenosti s českou historií a nešetří moderními postřehy, obhajobou avantgardního umění či kritikou politického systému. I díky tomu jeho dílo nikdy nezastaralo. Po svém vydání se *Praga magica* stala „bestsellerem“ a dočkala se obrovského zájmu a počtu dalších vydání. Utvořila určitou romantickou představu a iluzi, díky níž dodnes do Prahy láká své čtenáře. Ripellino sám už se do ní bohužel nepodíval.

Vedle vlastních knih Ripellino dále přispíval do encyklopedií – díky své dokonalé obeznámenosti se slovanskou kulturou tvořil, vedle hesel k ostatním slovanským zemím, hesla týkající se Československa do encyklopedie *Treccani*^{tab8, 22, 59, 60} a do *Enciclopedia dello spettacolo*^{tab43, 46, 48}. Napsal rovněž libreto k opeře^{tab58} nebo zpracoval divadelní text^{tab142}.

II.II.IV Ripellino – kurátor umění

České umění Ripellina fascinovalo od začátku. Už v prvních člancích se věnoval českému filmu a divadlu, včetně loutkového divadla^{tab24}. Při pobytu v ČSSR se seznámil se členy *Skupiny 42*, následně si dopisoval s Jindřichem Chaloupeckým, Jiřím Kolářem, Kamilem Lhotákem, Janem Smetanou, Josefem Istlerem, a plně se tak začal věnovat i otázce výtvarného umění, zejména avantgardy. V létě 1947 Achille Perilli s Pierem Doraziem a Minem Guerrinim navštívili Čechy, kde na Světovém festivalu mládeže prezentovali italskou kulturu a historii s přihlédnutím k italskému protiválečnému odboji. Setkali se zde s Ripellinem a byli konfrontováni s nejnovějšími událostmi středoevropských a východoevropských uměleckých trendů, které jednak do budoucna ovlivnily jejich skupinu *Forma 1*, jednak motivovaly k uspořádání výstavy českých umělců v Itálii.⁷¹ Roku 1950 v červnu Ripellino a Perilli zorganizovali⁷² římskou výstavu *Arte astratta e civilista in Cecoslovacchia*.⁷³ I díky Ripellinovi se Perilli později seznámil se Stanislavem Kolíbalem,⁷⁴ který v Čechách uspořádal několik jeho výstav, či Jiřím Kolářem, díky němuž v roce 1970 vystavoval v pražské Národní galerii.⁷⁵

---

⁷¹ PONENTE Nello, *Le lunghe radici della primavera cecoslovacca*, L'Opinione, 28. 6. 1969, s. 35–36.

⁷² *tab181*, s. 23.

⁷³ Vystavovali zde Josef Istler, Jan Smetana, František Hudeček, Kamil Lhoták, Karel Teige a konala se v Age d'Or, malém knihkupectví pronajatém *Formou 1*, která zde pořádala výstavy.

⁷⁴ *tab182*, s. 50.

⁷⁵ PERILLI Achille, *L'Age d'Or di Forma 1*, Edizioni de Luca, Roma 2000, s. 55–63.

Už v *Dějínách* publikovaných v roce 1950 mělo nezanedbatelné místo české umění a reprodukce obrazů doplňující text knihy. Pro Ripellina poezie neznčila zdaleka jen básně, takže vedle jasných částí věnovaných velkým osobnostem literatury (např. Holan, Halas, Nezval) tvořila významné kapitoly knihy také pojednání o divadle (*Osvobozené divadlo; Voskovec a Werich; Divadlo E. F. Buriana*) a výtvarném umění (*Kubismus v Praze; Dvojice Štýrský–Toyen; Světla města; Bednář a jeho skupina*). Ripellino knihu věnoval „Ele a přátelům ze Skupiny 42“,⁷⁶ a ti také poskytli většinu ilustrací. Díky mnoha svědectvím v korespondenci^{tab181} je možno říci, že vystavovaná i publikovaná díla byla přes hranice dopravována s velkými obtížemi, v omezeném množství i formátu a často v podobě kopií.⁷⁷ Ripellino nadšení přesto neochabovalo. Pomocí korespondence nadále se zájmem sledoval vývoj českého umění, nechával si zasílat katalogy a informace. Stejně tak postupoval i v otázce vývoje české literatury. Ripellino podporoval československé autory, přispíval k vydávání jejich knih, a i jeho přičiněním byl v roce 1966 nominován Vladimír Holan na významnou cenu *Etna Taormina*, kterou následně také získal.⁷⁸ Ve věci výtvarného umění měl Ripellino podíl na uspořádání dalších výstav, v únoru 1968 to byla výstava koláží v Římě^{tab77},⁷⁹ v květnu–červnu 1969 se podílel na výstavě *Arte contemporanea in Cecoslovacchia* v *Galleria d'Arte Moderna* v Římě, mezi 5. červnem a 30. zářím 1974 probíhala v Miláně výstava Ladislava Nováka, na které měl Ripellino rovněž zásluhu. Ještě v roce 1976 přispěl obsáhlou studií do knihy koláží *Jiří Kolář: Collages*^{tab146}. Nelze s určitostí říci, za kterými výstavami Ripellino stál, a jak velký byl jeho podíl. Je nicméně vysoce pravděpodobné, že se na něj kulturní instituce často obracely.

---

⁷⁶ Z politických důvodů Skupina 42, jakož i další podobné organizace, nuceně skončila v r. 1948.

⁷⁷ Svědectví v korespondenci vypovídají i o tom, že naopak přes Ripellina do Čech se dostávaly nejen zcela nedostupné publikace, ale například i suroviny nebo léky. *Tab181*, korespondence s Vladimírem Holanem, Jindřichem Chalupckým, Kamilem Lhotákem.

⁷⁸ *tab178*, s. xxix. Ripellino takto podporoval i další umělce, i jeho přičiněním např. získal ocenění Formentor polský spisovatel Witold Gombrowicz, viz *ibid.*

⁷⁹ Více *tab181*, s. 211. Výstava se konala v *Galleria Ferro di Cavallo* od 29. 2. 1968 v Římě.

III Bibliografie bohemikální tvorby A. M. Ripellina

Prvotním východiskem pro následující bibliografii zpracovanou z důvodu větší výpovědní hodnoty do formy tabulky se stala obsáhlá bibliografie sestavená Antoniem Panem a publikovaná v časopise *eSamizdat*.⁸⁰ Všechny tam uvedené tituly bylo třeba rozčlenit a zjistit, které z nich se nějak týkají Československa. Součástí práce bylo však i bádání po tam neuvedených titulech. Všechny tyto tituly byly následně dohledávány, aby se informace o nich staly co nejkompletnějšími. Poté byly zaneseny do tabulky, a pokud to bylo možné, respektive přínosné, opatřeny krátkým komentářem nebo poznámkou. V mnoha případech (např. u sbírek poezí) vznikalo dilema, zda mají být do soupisu zařazeny, či ne. Stejný problém se opakoval u publikací vydávaných po Ripellinově smrti. Nakonec jsem se přiklonila k určitému kompromisu a vybrala ty bibliografické položky Ripellinovy tvorby, které se prokazatelně úžeji týkají české kultury. Stejně tak jsem postupovala i v případě posmrtně vydané části Ripellinova díla a děl s přímými odkazy na ně. S největší pravděpodobností se stále nejedná o kompletní přehled, nicméně mou snahou bylo vytvořit co nejkomplexnější Ripellinovu bibliografii vážící se k českému prostředí.

V textu celé práce, namísto plné citace, je na tituly v tabulce odkazováno zkratkou *tab_{xx}* (tab – tabulka, xx – číslo v katalogu). Jednotlivé bibliografické položky jsou řazeny – číslovány chronologicky, tj. podle data publikování od nejstarších Ripellinových publikací po nejvíce recentní. Pro teoretickou potřebu jsou tituly přeloženy do českého jazyka. Oficiální překlady (např. v případě překladů z českých originálů) jsou psány normálním písmem, vlastní nebo cizí amatérské překlady uvádím v kurzívě.⁸¹ Dále je v tabulce u každé položky uváděn datum a místo jeho vydání, typ dotyčného dokumentu, upřesňující, zda se jedná o článek, vlastní monografii, část monografie či jinou publikaci, následuje místo publikování, které v případě článku specifikuje periodikum, ve kterém byl text publikován, a v případě almanachu nebo antologie jejich název. Buňka týkající se původního autora obsahuje v případě překladu jméno autora původního textu, v případě knihy je v tabulce k nalezení část s názvem jejího nakladatelství. Pro případ nutnosti uvedení konkrétního čísla periodika slouží pole nazvané číslo, pro upřesnění místa, kde se Ripellinův text v dotyčném dokumentu nachází, slouží uvedení čísla stran.

---

⁸⁰ PANE Antonio, *Angelo Maria Ripellino.: bibliografia*, in *eSamizdat*, (II) 2004, 2, s. 251–274, aktualizováno: *eSamizdat*, (V) 2007, 1-2, s. 449–452.

⁸¹ V pojednáních např. A. Cosentino, J. Pelána, A. Catalana jsou některé tituly zmiňovány a překládány do češtiny, pisatelé ale nejsou sjednoceni a překlady se někdy liší.

Část obsahující identifikačním kód dané publikace (ISSN/ISBN/SBN/jiný dohledaný identifikační kód) pak slouží pro snazší dohledání dokumentu v italských nebo světových databázích. Popis nebo poznámka pak upřesňují obsah textu, respektive události s ním spojené. Ne všechny tyto tituly jsem bohužel měla možnost držet v ruce, a z těchto ne všechny bylo možno dohledat v elektronické podobě. V těchto případech jsem se uchýlila k vyhledání zmínek o nich v terciálních pramenech, respektive k nepřímému citování Antonia Paneho.

Vzniklý bibliografický přehled obsahuje celkem 183 hesel, z nich 147 bylo publikováno za Ripellinova života. Z těchto jsem vycházela při zpracovávání využívaných statistik. Mezi periodiky převažuje Ripellinova práce pro *L'Espresso* (48 spoluprací), *La fiera letteraria* (17), *L'Unità* (15), *L'Europa letteraria (/e artistica)* (9), *Il dramma* (5), *Convivium* (4), *Europa nuova* (3), *Il contemporaneo* (2), *La stampa* (2), *Arti visive*, *Avanti*, *Corriere della sera*, *Il giornale*, *Radiocorriere tv*, *La strada* (vždy po jedné spolupráci). Počet publicistických příspěvků do periodik čítá 85 titulů. Z nich 48 je věnováno kultuře a literatuře, 46 politickým událostem, v některých případech se jedná o pojednání propojující obě témata.

Překlady zahrnuté v katalogu čítají 34 položek. Tyto počty nejsou zcela jednoznačné, neb některá Ripellinova pojednání mají formu více článků spojených v jeden celek, některé práce zase zahrnují krátký úvod i překlad. Tyto překlady byly publikovány formou novinových a časopisových článků i ve formě monografií. Mezi nakladatelství, která s Ripellinem za jeho života spolupracovala, řadím na základě analýzy instituce Einaudi (13 spoluprací, opakovaná vydávání), Istituto Treccani (4 spolupráce), *Le Maschere-Sansoni* (3 spolupráce), *Nuova Accademia* (rovněž 3 spolupráce), *Anteditore*, *Le Edizioni d'Argo*, *Feltrinelli*, *Garzanti*, *Giorgio Borletti*, *Grafica*, *Laterza*, *Rizzoli*, *Sansoni* (všechny po jedné spolupráci). Publikoval 9 zde v katalogu zahrnutých vlastních monografií a přispíval do almanachů, antologií, přeložených monografií. Ani tento výčet není definitivní, jak již bylo řečeno u sbírek poezie. Rovněž Ripellinovy předmluvy k československým autorům byly přejímány i v dalších vydávaných publikacích. V celkovém souhrnu tvoří práce s bohemistickou tematikou přibližně čtvrtinu veškeré Ripellinovy tvorby.

Číslo v seznamu	Název	Datum vydání	Místo vydání	Typ dokumentu	Místo publikování
	Původní autor	Nakladatelství	Číslo	Strana	Identifikační číslo
Popis / poznámka					
1.	Notizia sulla poesia ceca contemporanea / <i>Poznatek k současné české poezii</i>	únor–březen 1947	Roma	článek v časopise	La strada
			1947/2	59–60	1721-1581
První Ripellinův příspěvek s českou tematikou. Tématem je současná česká literatura a krize evropského surrealismu, český pokládá za vyčerpaný, ale jeho díla a autory (Štýrský, Toyen, Nezval) vyzdvihuje nad mezinárodní úroveň. Ripellino dále pozoruje válečnou tematiku a zmiňuje Františka Halase, Josefa Horu, Jaroslava Seiferta, Františka Hrubína, Vladimíra Holana, Jaroslava Kolmana Cassia. Vidí budoucnost českého básnictví nadějně.					
2.	Film cechi / <i>České filmy</i>	27. 2. 1947	Roma	článek v časopise	La fiera letteraria
			1947/9	8	1126-7119
3.	Praga è diventata la Hollywood europea / <i>Praha se stala Hollywoodem Evropy</i>	8. 6. 1947	Roma	článek v novinách	L'Unità
				3	0391-7002
Praha se svými velkými ateliéry (Barrandov, Hostivař) se stává kinematografickou velmocí. Ripellino zmiňuje počátky filmového festivalu v Karlových Varech, zaměřuje se na animovaný film (Trnka, Týrlová,...) a vyvozuje z jeho stylu, že se od Disneyovské produkce podstatně odlišuje a je svébytný.					
4.	Ballata intorno a Juraj Cup / <i>Balada o Juraji Čupovi</i>	6. 11. 1947	Roma	překlad	La fiera letteraria

	Karel Čapek			3	1126-7119
	V úvodu informuje o osobě spisovatele Karla Čapka, relativně malém povědomí o něm v Itálii a o vzniku filmu M. Friče.				
5.	La macchina per scarpe / Botostroj	13. 11. 1947	Roma	článek v novinách	L'Unità
				3	
	Stručná recenze knihy <i>Botostroj</i> T. Svatopluka, představení záměrů díla a několik slov k fenoménu Tomáše Bati.				
6.	Reportage scritto sulla forca / Reportáž, psaná na oprátce	14. 12. 1947	Roma	článek v novinách	L'Unità
				3	
	Recenze dopisů Julia Fučíka. Ripellino je popisuje jako nenapodobitelný sugestivní počin, doporučuje jej a věří, že v budoucnu vznikne i italský překlad tohoto díla. Doplnuje o slova k osobnosti autora a k protinacistickému českému odboji.				
7.	Holan salmista di un'epoca tragica / Holan – žalmista tragické epochy	25. 12. 1947	Roma	článek v časopise	La fiera letteraria
			1947/5 2	7	
	Ripellino se v první bohemistické studii zabývá tvorbou Vladimíra Holana, mj. vyzdvihuje báseň <i>Rudoarmějci</i> . Pojednání později rozpracovává ve <i>Storia della poesia ceca contemporanea</i> (1950, jako <i>Holan – salmista</i>). Od této chvíle se na Holanovu práci zaměřuje, překládá, píše o ní a s básníkem samým ho pojí velké osobní přátelství. Pozn. k: <i>Rudoarmějci</i> – budoucí překlad se objevuje v: <i>Amico. Poesie sull'amicizia</i> , Baldini & Castoldi, Milano, s. 39–40./ <i>Poesia</i> , rok XVIII. č. 200, Crocetti, Milano 2005, s. 89–90. / dále viz <i>tab70</i>				

8.	Bednář; Beneš; Burian; Čapek J.; Čapek K.; Cecoslovacchia (Letteratura ceca – Letteratura slovacca); Drda; Frejka; Fučík; Halas; Holan; Hostovský; Hrubín / <i>Československo (česká literatura - slovenská literatura)</i>	1948	Roma	hesla v encyklope dii	L'Enciclopedia Italiana
		Istituto Treccani	1938– 1948/2		
	Hesla pro italskou encyklopedii – druhé rozšíření (1938–1948).				
9.	Il poeta senza nome / <i>Básník beze jména</i>	20. 1. 1948	Roma	článek v novinách	L'Unità
				3	
	Přiblížení osobnosti Petra Bezruče.				
10.	Zaruba in libertà / Propuštěný	8. 2. 1948	Roma	překlad	L'Unità
	Karel Čapek			3	
11.	Il compagno Don Chisciotte / Občan don Quijote	21. 3. 1948	Roma	překlad	L'Unità
	Vladislav Vančura			3	
12.	Intorno alle ribalte si accentra la vita culturale cecoslovacca / <i>Československý kulturní život se soustředí kolem světél ramp</i>	31. 3. 1948	Roma	článek v novinách	L'Unità

				3	
	<p>V tomto článku s podtitulem „<i>Vývoj divadla ve velké demokratické zemi</i>“ Ripellino pojednává o československém divadle, jeho celonárodním významu, množství divadelních staveb, klíčových současných tvůrcích. Oceňuje profesionalitu a nadšení českých herců. Jejich hvězdné nevyomezování se, naopak kolektivní snahu o co nejlepší výsledky. Zmiňuje osudy Voskovce a Wericha a politický a sociální význam komedií.</p>				
13.	<p>Tra poco a Roma "Estasi" il film più vietato del mondo / <i>Již brzy v Římě: Extáze. Nezakazovanější film na světě</i></p>	20. 4. 1948	Roma	článek v novinách	L'Unità
				3	
	<p>„<i>Festival československého kina</i>“. Článek pojednává o festivalu Bienále, který se konal (a pro Česko skončil úspěšně pěti cenami), Ripellino krátce představuje snímky tam uváděné (např. <i>Extáze, Uloupená hranice, Čapkovy povídky, Siréna</i>), doplňuje o jména autorů a informace o jejich tvorbě (K. Zeman, B. Zeman, Frič, Machatý, Týrlová, Trnka...). Opětovně vyzdvihuje československý animovaný film a jeho originalitu.</p>				
14.	<p>Le galline e il cinema / Slepice a biograf</p>	23. 4. 1948	Roma	překlad	L'Unità
	Marie Maierová			3	
15.	<p>Il direttore Kàlina sapeva già tutto / Historie dirigenta Kaliny</p>	9. 5. 1948	Roma	překlad	L'Unità
	Karel Čapek			3	
16.	<p>Dopo dieci anni di assenza la pittura ceca ritorna a Venezia / <i>Po deseti letech nepřítomnosti se české malířství vrací do Benátek</i></p>	25. 5. 1948	Roma	článek v novinách	L'Unità

				3	
	Článek o českém výtvarném umění, zejm. malířství. Zahrnuje umělce E. Fillu a F. Grosse, později zpracuje ve <i>Storia della poesia ceca contemporanea</i> (tab28).				
17.	Un zufolo interessante / Píšťalka	30. 5. 1948	Roma	překlad	L'Unità
	Ignát Herrmann			3	
18.	Il sig. Potuzník / Baráčnická krev pana Potužníka	4. 7. 1948	Roma	překlad	L'Unità
	Jaroslav Hašek			3	
19.	Il busto del poeta / Busta básníkova	7. 10. 1948	Roma	překlad	L'Unità
	Jiří Weil			3	
20.	Poeti religiosi boemi / <i>Čeští náboženští básníci</i>	7. 11. 1948	Roma	článek v časopise	La fiera letteraria
			1948/3 3	5	
21.	Poesie – Autunno a primavera; Questa voce / Podzim na jaře; Ten hlas	1949	Roma	překlad	Europa nuova
	František Halas		1949/2	21	2389-265X
	Ze sbírky Františka Halase <i>Kohout plaší smrt</i> , Plejada, Praha 1930.				
22.	Kisch; Kolman–Cassius; Mahen; Orten; Poláček; Seifert; Zahradníček	1949	Roma	hesla v encyklopedii	L'Enciclopedia Italiana
		Istituto Treccani	1938–1948/2		

Hesla pro italskou encyklopedii – druhé rozšíření (1938–1948).					
23.	Il prigioniero di Chillon / Vězeň chillonský	18. 1. 1949	Roma	překlad	L'Unità
	Jiří Weil			3	
24.	Il teatro di marionette nel romanticismo ceco / <i>Loutkové divadlo v českém romantismu</i>	2. 5. 1949	Torino	článek v časopise	Convivium
			1949/1	122–134	0010-8227
25.	Due studi di letteratura ceca (L'arte di Josef Čapek; L'arte di Jakub Deml) / <i>Dvě studie k české literatuře (Umění Josefa Čapka; Umění Jakuba Demla)</i>	1950	Torino	esej v časopise	Convivium
			1950/3	383–404	
	Studie díla Josefa Čapka a Jakuba Demla. Jako první Ripellino poukazuje na formální podobnost mezi tvorbou Demla a Vasilije Rozanova. (V ČR vyšlo v: <i>Tři studie z české literatury: Jakub Deml, Josef Čapek, Vladimír Holan</i> , editace Vladimír Binar, překlad Vladimír Binar, Hana Marešová a Vladimír Mikeš, Praha 1999)				
26.	Del campo di battaglia che è in noi / O bitevním poli v nás	1950	Roma	překlad	Europa nuova
	S. K. Neumann		1950/6	13	
27.	Di un'opera inedita del poeta ceco Holan / <i>Z nepublikovanéh o díla českého básníka Holana</i>	1950	Torino	úvod, překlad	Convivium

	Vladimír Holan		1950/5, 6	757–771	
	Z „ <i>Ale je hudba</i> “ V. Holana. Překlad s krátkým úvodem o básníkovi. (Více <i>tab181</i> , s. 186.)				
28.	Storia della poesia ceca contemporanea / Dějiny současné české poezie	3. 5. 1950	Roma	monografie	
		Le Edizioni d'Argo			IT\ICCU\CUB \0553111
	Stěžejní (první) kniha A. M. Ripellina pojednávající o české literatuře a umění, s velkým důrazem na jejich vzájemnou propojenost. První vydání – 400 číslovaných exemplářů, obsahuje reprodukce obrazů českých umělců. Druhé vydání – z roku 1981 (Edizioni E/O), bez reprodukcí, ale s Ripellinovými překlady navíc. Třetí překlad chystá v současnosti (únor 2020) nakladatelství Marsilio. V Česku vyšla publikace poprvé až v roce 2019, Mnemosyne, FF UK, Praha, viz <i>tab183</i> .				
29.	Tra Puskin e Máchha / Mezi Puškinem a Máchou	16. 7. 1950	Roma	článek v časopise	La fiera letteraria
			1950/2 9	3	
	Celá strana pojednává o osobnosti slavisty Ettoreho Lo Gatta (u příležitosti výročí 60 let), obsahuje např. jeho překlad <i>Máje</i> . Ripellino píše o Lo Gattově velkém významu pro bohemistiku a informuje, že je stále aktivní v práci.				
30.	Due capitoli di letteratura ceca: Le origini (863–1306); Il Trecento / Dvě kapitoly z české literatury: Počátky (863–1306); 14. století	1951	Torino	esej v časopise	Convivium
			1951/1	730–761	
	Studie o počátcích a starší české literatuře, v rámci které Ripellino již odkazuje i na moderní české autory.				

31.	Ballata del sogno / Balada o snu	4. 5. 1951	Roma	překlad	Europa nuova
	Jiří Wolker		1951/3	15	
32.	Novità letterarie cecoslovacche / Československé literární novinky	3. 6. 1951	Roma	článek v časopise	La fiera letteraria
			1951/2 2	6	
Ripellino informuje o vydání <i>Věnce národních písní</i> (Tvar, Praha 1950) Mikoláše Alše (jako „Mikuláš“), srovnává se <i>Špalíčkem národních písní a říkadel</i> (Orbis, Praha 1950) a popisuje význam Alšových kreseb. Dále informuje o vydání alba keramické tvorby <i>Národní umělec Ferdiš Kostka</i> (Tatran, Bratislava 1950), poměrně rozsáhle představuje osobnost umělce F. Kostky.					
33.	Jirásek, alla maniera di Walter Scott / Jirásek na způsob Waltera Scotta	21. 10. 1951	Roma	článek v časopise	La fiera letteraria
			1951/4 0	4	
Medailon o životě a tvorbě Aloise Jiráska u příležitosti výročí jeho narození.					
34.	Incontri e scontri / Setkání a střety	2. 12. 1951	Roma	článek v časopise	La fiera letteraria
			1951/4 6	6	
Krátký dopis řediteli ohledně objasnění autorky libreta <i>Jenůfa</i> Leoše Janáčka, Gabriely Preissové, jejího díla a jejího významu v českých kontextech.					
35.	Poeti cecoslovacchi parlano ai bambini / Čeští básníci promlouvají k dětem	23. 12. 1951	Roma	článek v časopise, překlad	La fiera letteraria

	F. Halas, J. Orten, L. Fikar, K. Biebl, J. Kolář, J. Seifert, F. Hrubín, V. Holan		1951/4 9	3	
Celá stránka je věnována českým autorům písčím básničky pro děti, průřez jejich tvorbou, přeložené ukázky.					
36.	La vergine mela / Jabloňová panna	23. 12. 1951	Roma	překlad	La fiera letteraria
	K. J. Erben		1951/4 9	3	
37.	Il circo; Omaggio a una cavallerizza; Ci sbagliamo / Cirkus; Na galerii; Mýlíme se	9. 1952	Roma	úvod a překlad	Arti visive
	F. Kafka, V. Holan		1952/2	bez číslování	0390-1335
Úvodní slovo ohledně cirkusu a překlady básně V. Holana a povídky F. Kafky.					
38.	Musica nera e notturna / Černá a noční hudba	14. 9. 1952	Roma	článek v časopise, překlad	La fiera letteraria
	František Halas		1952/3 7	5	
Ripellino představuje osobnost a tvorbu Františka Halase, většinu zabírají ukázky jeho tvorby v Ripellinově překladu „ <i>Io vi tornerò – Já se tam vrátím</i> “. Knižní vydání <i>Io vi tornerò – tab129</i> .					
39.	Poesie / Básně	28. 9. 1952	Roma	článek v časopise	La fiera letteraria
			1952/3 9	5	
Sloupek Ripellinových básní vč. „ <i>Mia sorella Praga</i> “ (<i>Má sestra Praha</i>). Viz také <i>tab56, 154</i> .					

40.	L'omino delle acque / <i>Vodní mužik</i>	12. 10. 1952	Roma	článek v časopise	La fiera letteraria
			1952/4 1	4	
<p><i>Český folklor</i> – Ripellino představuje fenomén českého „vodníka“, pověsti vztahující se k němu, jeho podobu, původ, kulturní význam. Dále publikováno v: Langer František, <i>Leggende praguesi</i>, překlad a poznámky G. Dierna, E/O, Roma 1981, 1984, 1991, 1995.</p>					
41.	Il ritorno del Presidente Benes / Návrat prezidenta Beneše	7. 12. 1952	Roma	překlad	La fiera letteraria
	Jaroslav Seifert		1952/4 9	1	
42.	Jaroslav Seifert	7. 12. 1952	Roma	článek v časopise, překlad	La fiera letteraria
	Jaroslav Seifert		1952/4 9	3	
<p>Představení autora a průřez Seifertovou tvorbou, proměny jeho stylů, rozdílnosti oproti dalším českým básníkům (Halas), význam vlasti a hlavního města pro jeho poezii. Překlad 10 básní (<i>Poštovní holub, Praha, Světlem oděná...</i>)</p>					
43.	Burian, E. F.; Burian, V.	1954	Roma	hesla v encyklopedii	L'Enciclopedia dello Spettacolo
		Le Maschere-Sansoni	2. část		
<p>Hesla pro italský katalog celosvětového divadla, kina, hudby a tance, založený v roce 1945 Silviem D'Amichem, který v letech 1954–1965 vycházel po částech a postupně byl rozšiřován.</p>					
44.	Un ricordo di Hasek / <i>Vzpomínka na Haška</i>	15. 3. 1954	Roma	článek v časopise	La fiera letteraria
			1953/1 1	4	

	Rozsáhlý článek k příležitosti 30 let od úmrtí Jaroslava Haška. Ripellino podrobně pojednává o jeho životě a o jeho tvorbě, zejména o <i>Dobřím vojáku Švejkovi</i> jako knize (Josef Lada) a jeho společenském významu a funkci ustáleného symbolu, podobnosti s českým „kašpárkem“. Švejkova dramatizace.				
45.	Parodia del romanticismo in un dramma romantico polacco / <i>Parodie romantismu v polském romantickém dramatu</i>	1. 5. 1955	Roma	článek v časopise, recenze	La fiera letteraria
			1955/1 8	5	
	Recenze na vybraná díla – Juliusz Slowacki (viz název článku), dále ve článku figurují sami českoslovenští autoři a aktuality k nim – Vladimír Holan, Voskovec a Werich, Rudolf Těsnohlídek, Karel Lhoták.				
46.	Cecoslovacchia (II. Teatro drammatico slovacco; V. Marionette e burattini); Chramosta; Chvalovský / <i>Československo (II. Slovenské dramatické divadlo; V. Marionety a loutky)</i>	1956	Roma	hesla v encyklopedii	L'Enciclopedia dello Spettacolo
		Le Maschere-Sansoni	3. část		
47.	Lirica moderna ceca / <i>Česká moderní lyrika</i>	7. 9. 1957	Roma	překlad, poznámka v časopise	Il contemporaneo
	Jaroslav Seifert, Jiří Wolker		Dodatek k č. 16		

48.	Farsa (7. Boemia); Freika; Futurismo (fuori d'Italia); / <i>Fraška</i> (7. Čechy); <i>Futurismus</i> (mimo Itálie)	1958	Roma	hesla v encyklopedii	L'Enciclopedia dello Spettacolo
		Le Maschere-Sansoni	5. část		
49.	Lo zampognaro di Strakonice, ovvero la sagra delle streghe / Strakonický dudák aneb Hody divých žen	1958	Torino	překlad, poznámka	Fiabe teatrali
	J. K. Tyl	Edizioni Rai Radiotelevisione Italiana	III	263–313	IT\ICCU\SBL\0492366
	Překlad v antologii, 3. díl ze série „I classici teatrali“				
50.	Poesia straniera del Novecento: Poesia cecoslovacca / <i>Zahraniční poezie 20. století: Československá poezie</i>	1958	Milano	překlad, poznámky v monografii	
	J. Hora, F. Halas, J. Seifert	Garzanti			
51.	Ricordo di Vitezslav Nezval / <i>Vzpomínka na Vítězslava Nezvala</i>	1958	Roma	článek v časopise	Il contemporaneo
			1958/1–2	103–105	

52.	La Madre / Matka	12.–18. 7. 1959	Roma	prezentace vysílání v týdeníku	Radiocorriere tv
			1959/2 8	9	0033-8257
Prezentace rozhlasového vysílání <i>La Madre – Tři akty Karla Čapka</i> . Překlad A. M. Ripellino (režie A. Fersen, hrají R. Morelli, I. Garrani, R. Grassilli, G. Bonagura, P. Giuranna, G. Pincherle, D. Biagioni, R. Cominetti, A. Misericchi.), hra běžela 15. 7. 1959 v 21,20–22,50 hod na třetím programu. Součástí článku je představení osobnosti Karla Čapka, stručný životopis, obsah <i>R.U.R.</i> , zmínka o bratru Josefovi, spřízněnost prezidenta Masaryka, tvorba <i>Ze života hmyzu</i> , posílení protiválečných tendencí Čapkových her (<i>Bílá nemoc</i>) a konečně rozbor děje celé hry <i>Matka</i> . Ripellino oceňuje vysokou morální hodnotu díla a chválí technickou.					
53.	Romeo, Giulietta e le tenebre / Romeo, Julie a tma	1960	Milano	úvod v monografii	
	Jan Otčenášek	Nuova Accademia		7–9	607014
Představení autora Jana Otčenáška, Ela Ripellino překlad, první italské vydání knihy.					
54.	Traduzioni di poesie / <i>Překlady básní</i>	1960	Milano	překlad básní	Romancero della resistenza spagnola
	S. K. Neumann, F. Halas, V. Holan, J. Hora	Feltrinelli		454–489	
Antologie poezii vztahujících se ke Španělské občanské válce, mezi nimi Ripellinovy překlady reakcí českých autorů meziválečné poezie.					
55.	In morte del regista cecoslovacco Burian / <i>K příležitosti úmrtí československéh o režiséra Buriana</i>	1960	Roma	článek v časopise	L'Europa letteraria
			1960/1	146–149	1126-1692

Pojednání u příležitosti úmrtí režiséra E. F. Buriana v roce 1959.					
56.	Non un giorno ma adesso / <i>Ne jednoho dne, ale nyní</i>	1960	Roma	monografie	
		Grafica			IT\ICCU\SBL\ 0516142
Ripellinovy básně vč. „ <i>Mia sorella Praga</i> “ (viz také <i>tab39, 154</i>) v monografii ilustrované slavným italským malířem Achillem Perillim, známým Ripellina a jeho spolupracovníkem i ve věci italsko-českých vztahů.					
57.	I caffè letterari di Praga / <i>Pražské Literární kavárny</i>	1960	Roma	článek v časopise	L'Europa letteraria
			1960/2	218–220	
Ripellino představuje fenomén „pražských kaváren“, zaměřuje se na jednu z nich, kavárnu Union, kterou navštěvovaly významné kulturní osobnosti (doplňuje o historiky, které se udály při návštěvě kavárny J. Haškem) a její celkový historický význam. (čerpáno z knihy A. Hoffmeistera <i>Kavárna Union</i> , Praha 1958)					
58.	Intolleranza 1960	1960–1961		libreto	
	Ripellinovo libreto na motivy <i>Reportáže, psané na oprátce</i> Julia Fučíka. Autor opery Luigi Nono. Libreto vzniklo mezi lety 1960–1961, premiéra opery připadla na 13. dubna 1961 na XXIV. Mezinárodním festivalu současné hudby na Biennale v Benátkách. Od té doby byla sehraána mnohokrát i jinde ve světě. Celý text publikován později: <i>Intolleranza 60</i> , Autonomní orgán městského divadla, Firenze 1974, s. 333–354.; <i>Intolleranza 60</i> , Marsilio, Venezia 2011, s. 48–65.				
59.	Biebl; Krasko; Kvapil; Lukáč	1961	Roma	hesla v encyklope dii	L'Enciclopedia italiana (I. část)
		Istituto Treccani			
Hesla pro italskou encyklopedii – třetí rozšíření (1949–1960).					
60.	Majerová; Pujmanová; Řezáč; Závada	1961	Roma	hesla v encyklope dii	L'Enciclopedia italiana (II. část)

		Istituto Treccani			
Hesla pro italskou encyklopedii – třetí rozšíření (1949–1960).					
61.	Su un poema di Vladimír Holan (První testament) / <i>K Holanově poémě První testament</i>	1962	Firenze	text v monografii	Studi in onore di Ettore Lo Gatto e Giovanni Maver
		Sansoni		567–570	
Text ohledně Holanovy básně, publikován v monografii <i>Studi in onore di Ettore Lo Gatto e Giovanni Maver</i> , Collana di ricerche slavistiche 1, Sansoni, Firenze 1962.					
62.	Il tuono viola e altri racconti / Fialový hrom	1963	Milano	úvod v monografii	
		Nuova Accademia		9–15	6312394
Představení Jaroslava Haška, překlad knihy Ela Ripellino.					
63.	È l'ora della Cecoslovacchia. Fogli di diario praghese / <i>Československá hodina. Listy z pražského deniku</i>	1963	Roma	článek v časopise	L'Europa letteraria
			22–24	172–184	
Poeticky podaný příspěvek o Ripellinově vztahu k Československu a o tamější situaci. Rozdělený do množství podkapitol a zabývající se Holanem, Nezvaletm, Škvoreckým, současnou situací československého divadla (zejm. Na Zábradlí), mladých autorů, spisovatelů i Prahy samotné.					
64.	Sei qui? Parla! e altre poesie / <i>Jsi tady? Mluv! a jiné básně</i>	1964	Roma	překlad a poznámka pod čarou	L'Europa letteraria
	Vladimír Holan		25	58–65	

	Překlad Holanovy básně „ <i>Lidský hlas</i> “ a dalších, s Ripellinovou poznámkou o dlouhotrvajícím politickém útlaku básníka („ <i>Messo al bando dagli stalinisti oggi a Praga è un protagonista dell' risveglio</i> “).				
65.	Mosaico praghese: maggio 64 / <i>Pražská mozaika: květen 1964</i>	1964	Roma	články v časopise	L'Europa letteraria
			28	71–82	
	Ripellino v návaznosti na o rok starší článek („ <i>E l'ora della Cecoslovacchia</i> “, <i>tab63</i>) pojednává o kulturním rozkvětu v Československu po dlouhém poválečném politickém útlumu. Součástí je úvaha ohledně Koláře „ <i>L'universo „sbagliato“ di Jiří Kolář</i> “ (s. 78–80).				
66.	L'imbecille epico / <i>Odvážný idiot</i>	8. 3. 1964	Milano	článek v novinách	Corriere della sera
				9	1120-4982
	Recenze druhé části <i>Osudů dobrého vojáka Švejka za světové války: Na frontě</i> Jaroslava Haška u příležitosti jejího italského vydání (<i>Il buon soldato Sc'vèik 2 – Al fronte</i> , B. Meriggi, Feltrinelli, 1963). Ripellino srovnává se současnou situací a přirovnává Haškova hrdinu mj. ke Kafkovým.				
67.	Il peccato del parroco Andrea / <i>Hřích faráře Ondřeje</i>	1965	Milano	úvod k monografii	
		Nuova Accademia		7–15	IT\CCU\RML \0080997
	Představení Jaroslava Haška (viz <i>tab62</i>), překlad knihy Ela Ripellino 1963, vydáno 1965.				

68.	Memorie dell'avanguardia praghese; Elegia; Che cosa fa di Praga il sole meridiano / <i>Vzpomínky na pražskou avantgardu</i> ; Elegie; Co dělá polední slunce s Prahou	1965	Roma	předmluva, překlady	L'Europa letteraria
	Vítězslav Nezval		34	127–152	
Úvod k „ <i>Memorie dell'avanguardia praghese</i> “ (překlad Ela Ripellino – úryvky <i>Z mého života</i> , <i>Neviditelná Moskva</i>) + vlastní překlad úryvků z <i>Menší růžová zahrada</i> , Odeon, Praha 1929 a <i>Praha s prsty deště</i> , František Borový, Praha 1936, Vítězslava Nezvala.					
69.	Il dolore e altre poesie / Bolest	1965	Roma	překlad	L'Europa letteraria
	Vladimír Holan		35	63–66	
70.	Una notte con Amleto e altre poesie / Noc s Hamletem a další básně	1966	Torino	monografie – překlad, předmluva	
	Vladimír Holan	Einaudi			IT\ICCU\SBL\0537978
Výbor z díla Vladimíra Holana. Ripellino v korespondenci na začátku roku 1965 roku informuje o vydání překladů s obsáhlým úvodem (<i>tab181</i> , s. 188.). Nakonec vychází v roce 1966 a vzbudí veliký mezinárodní zájem. Publikace obsahuje Holanovu <i>Noc s Hamletem</i> , básně ze sbírek <i>Rudoarmějci</i> , <i>Tobě</i> , <i>Příběhy</i> , <i>Bez názvu</i> , <i>Na postupu</i> , <i>Triolog</i> , <i>Bolest</i> . Předmluva (jako jedna z mála AMR věcí) přeložena do češtiny v roce 1968 V. Mikešem (RIPELLINO, Angelo Maria, <i>Úvod k Vladimíru Holanovi</i> , Host do domu 15, č. 2, 1968, s. 31–37). Další italská vydání: <i>Una notte con Amleto e altre poesie</i> , SE, Milano 2018. Vydání společně: <i>tab163</i> .					
71.	Il dopostalin di Praga / <i>Praha po Stalinovi</i>	4. 12. 1966	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				24	0423-4243

	Recenze knihy „ <i>Sette racconti per i giorni feriali</i> “ (Orbis, Praha, 1966. Sbíрка českých spisovatelů vydaná v italštině), s povídkami Josefa Škvoreckého, Bohumila Hrabala, Vladimíra Vondry, Ivana Vyskočila, Petera Balghy, Jaroslavy Blažkové a Dušana Kužela, zaměřuje se na fenomény a propojující prvky jejich díla jako „pábitelé“ nebo „švejkismus“.				
72.	La fortezza d'Alvernia e altre poesie / <i>Pevnost Auvergne a další básně</i>	1967	Milano	monografie	
		Rizzoli			674772
Sbíрка Ripellinových básní s reálnými odkazy přímo se vztahujícími a vycházejícími z léčebného pobytu v plicním sanatoriu v Dobříši. Téhož roku za knihu Ripellino obdržel ocenění <i>Cittadella</i> . Další výskyt–úryvek: <i>Poesia italiana – Il Novecento 4</i> , Garzanti, Milano 1993, s. 789–792.					
73.	L'alfabeto del burocrate / <i>Byrokratova abeceda</i>	29. 1. 1967	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				18	
Recenze <i>Protokolů</i> od Václava Havla (Mladá Fronta, Praha 1966), s přihlédnutím k divadelní hře <i>Vyrozumění</i> , k významu Havlových nonsensů a absurdit, s celkovým přihlédnutím k jeho dočasné (1967) tvorbě.					
74.	I topi del regime / <i>Režimní krysy</i>	18. 6. 1967	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				11	
Pro Ripellinovu kariéru i život klíčový počín – reakce na IV. sjezd sovětských spisovatelů pojednávající o konci relativní svobody a pražského jara. Ripellino se v něm nevybíravě vyjadřuje o systému a představitelích, kritizuje přístup, kritizuje jednostranně pozvané osobnosti, kritizuje jejich politicky ovlivněné závěry o cenzuře, zastává se disidentů jako Alexandra Solženicyna (stíhaný režimem, v r. 1968 vyloučen ze Svazu spisovatelů, Ripellino reaguje viz „ <i>Il consiglio fraterno di suicidarsi</i> “ L'Espresso, 16. 11. 1969, str. 2). Ripellino se tímto okamžikem dostává do hledáčku režimu a stává se „hrozbou“. Jeho komunikace se Sovětským svazem a zejména Československem se bude stávat významně obtížnější.					

75.	Gli esiliati di Praga / <i>Pražští vyhnanci</i>	3. 12. 1967	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				5	
	Článek o represích podnikaných proti československým intelektuálům.				
76.	Inserzione per una casa in cui non voglio più abitare / Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet	1968	Torino	úvod k monografii	
		Einaudi		7–12	IT\ICCU\RLZ\0161267
	Předmluva k osobě Bohumila Hrabala, překlad knihy Ela Ripellino. (Další vydání: Einaudi 1986, 1998, 2002, 2008)				
77.	I collages cechi 1923–1967 / <i>České koláže 1923–1967</i>	1968	Roma	spolupráce na katalogu (s Jirím Kotalíkem)	
		Galleria Ferro di Cavallo			
	Ripellino představuje umělce „magické Prahy“ jako Teigeho, Hoffmeistera, Štýrského, Koláře, Nováka, jejichž díla byla součástí římské výstavy.				
78.	Anche l'inchiostro arrossiva / <i>Dokonce i inkoust rudnul</i>	26. 5. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso
			1968/2 1	11	
	Ripellino popisuje současné dění v Praze v podání Literárních listů, kde se píše o protestech studentů požadujících demokracii a svobodu slova a manifestujících proti prezidentovi, poukazuje se na útlak ze strany SSSR. Ripellino přibližuje celkovou situaci „revoluce“, cituje Jiřího Muchu i Václava Havla. „ <i>Trvalým podkresem všech článků a textů Literárních listů je strach z toho, že pod tlakem a hrozbami z druhé strany se protest zvolní a naděje těchto měsíců zmizí.</i> “				

79.	Gli ingenui stregoni di Praga / <i>Naivní pražští čarodějové</i>	16. 6. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso
			1968/2 4	19	
Slovo Ripellina k fenoménu – Česká republika jakožto kulturní pomezí západu a východu. Recenze nově vydané antologie „ <i>Poetismus</i> “ (Karel Chvatík, Zdeněk Pešat, Odeon, Praha 1968).					
80.	Paura a Praga / <i>Strach v Praze</i>	21. 7. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso
			1968/2 9	4–5	
Všechny následující články jsou Ripellinovy reportáže z Prahy, kde přihlíží vyvrcholení situace roku 1968. Pravidelně informuje o aktualitách a uvádí do politických kontextů, <i>L'Espresso</i> má jeho přičiněním zprostředkovanou celou situaci. Jedná se o přínosné svědectví jak pro dobové čtenáře ze zahraničí, tak pro současného, který může srovnávat novinářovy prognózy se skutečnými následujícími událostmi.					
81.	Breznev cerca un quisling / <i>Brežněv shání Quislinga</i>	28. 7. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso
			1968/3 0	10	
82.	Il muro di Praga / <i>Pražská zed'</i>	4. 8. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso
			1968/3 1	5	
83.	I dubbi di Praga / <i>Pražské pochybnosti</i>	11. 8. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso
			1968/3 2	5	
84.	Ulbricht spara l'ultima bordata / <i>Ulbricht vystřelí poslední salvu</i>	18. 8. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso

			1968/3 3	2		
85.	Gli uomini che hanno venduto Dubcek / <i>Muži, kteří prodali Dubčeka</i>	25. 8. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso	
				1968/3 4	4	
86.	Le ultime parole della libertà / <i>Poslední slova svobody</i>	25. 8. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso	
				1968/3 4	6–7	
			Rozhovor Ripellina s M. Jungmannem, L. Veselým, A. J. Liehmem, S. Machoninem a V. Karfíkem v redakci Literárních novin ze dne 20. 8..			
87.	Ai miei amici patrioti che sono stati messi in carcere / <i>Mým přátelům vlastencům, kteří byli uvězněni</i>	1. 9. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso	
				1968/3 5	6	
			„Za pražskou zdi – dvě svědectví popisují hodinu po hodině drama ve městě invaze“. Očité svědectví z pera Ripellina, který se vrací domů po posledních měsících, kdy setrval v Praze a spolupracoval s <i>Literárními novinami</i> atp.. Článek zaznamenává Ripellinovo životní rozčarování, ztrátu iluzí, pro slavistu zásadní otřes.			
88.	Testimonianza di Ripellino sul dramma di Praga / <i>Ripellinovo svědectví o dramatu v Praze</i>	1. 9. 1968	Roma	článek v novinách	Avanti!	
				200	7	

	Ripellino v krátkém sloupku odsuzuje sovětskou invazi a na závěr podněcuje k tomu nedržet se stranou a dělat, že se to jiných netýká, ale Československu přijít na pomoc a osvobodit ho!				
89.	Aiutaci compagno Longo / <i>Pomoz nám, soudruhu Longo</i>	8. 9. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso
			1968/3 6	4–6	
	Rozhovor Ripellina s S. Veselým, V. Kašparem, J. Krejčíkem a J. Grossmannem v redakci <i>L'Espresso</i> v Itálii ze dne 2. 9., debatuje se o situaci, která předcházela srpnové invazi a současné situaci. Ripellino uvozuje slovy, že nejde o emigranty nebo politické exulanty, nýbrž pouze o intelektuály, kteří by se rádi vrátili domů.				
90.	Un clown tra i carri armati / <i>Klaun mezi tanky</i>	15. 9. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso
			1968/3 7	18	
	Ripellino přirovnává reakci občanů Československa k postavě Švejka J. Haška a jeho postoji vůči útlaku, proti kterému jedinec nic nezmůže silou.				
91.	Non un giorno di più / <i>Ani o den později</i>	1. 10. 1968	Torino	článek v periodiku	Il dramma
		Grandi firme	1968/1	6	
	Úvod do monografické sekce věnované československému divadlu (články jednotlivých osobností – J. Grossman, P. Kohout, P. Karvas, M. Kundera, V. Havel, J. Topol, S. Machonin, V. Justl, J. Zaiman, J. Krejčík), kde Ripellino vyzdvihuje význam českých autorů na poli slovanské tvorby.				
92.	Poesie teatrali di Vladimir Holan / <i>Divadelní básně Vladimíra Holana</i>	1. 10. 1968	Torino	překlad v periodiku	Il dramma
	Vladimír Holan	Grandi firme	1968/1	32–33	
	Překlad Holanových básní ze sbírky <i>Mozartiana</i> (SNKLU, Praha 1963).				

93.	Li aspetta un inverno senza fine / <i>Čeká je nekonečná zima</i>	3. 11. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso
			1968/4 4	10–11	
94.	Praga sotterranea / <i>Pražské podzemí</i>	17. 11. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso
			1968/4 6	22	
<p>Krátký sloupek, ve kterém Ripellino (neuveden) popisuje neutuchající snahu Československa v boji za vlastní identitu a svobodu – vydávání nových novin, obnova „<i>Listů</i>“ (dříve <i>Literárních listů</i>, původně <i>Literárních novin</i>) a dalších, které v každém článku bojují proti útlaku socialismu. Ripellino zdůrazňuje trvání Česka na národních hodnotách, demokracii a Masarykově odkazu (viz i další články pro <i>L'Espresso</i> ze srpna 68).</p>					
95.	Gomulka o peggio ancora / <i>Gomulka, nebo ještě hůř</i>	1. 12. 1968	Roma	článek v novinách	L'Espresso
			1968/4 8	22	
<p>Recenze vydání časopisu <i>Kultura</i> (1968, č. 253) vydávaného polskými exulanty v Paříži, s poznatky vztahujícími se k Československu a polsko-českým vztahům.</p>					
96.	Interanalisi del fluito prossimo / <i>Meziprůzkum nejbliž uplynulého</i>	1969	Torino	monografie – úvod, překlad	
	Věra Linhartová	Einaudi			IT\ICCU\RAV \0051997
<p>Italské vydání knihy V. Linhartové (<i>Meziprůzkum nejbliž uplynulého</i>, Krajské nakladatelství, České Budějovice 1964). Překlad s Elou Ripellino.</p>					

97.	È uscito il primo dei cinque volumi della Storia del teatro cecoslovacco / <i>Vyšel první z pěti dílů Dějin československého divadla</i>	1969	Torino	článek v periodiku	Il dramma
		Grandi firme	1969/6	8–9	
		Ripellino informuje o vydání prvního svazku „ <i>Dějin českého divadla</i> “ (Academia, Praha 1968–1969) pod záštitou Františka Černého a shrnuje obsah (např. historie od <i>Mastičkáře</i> , prvky commedia dell’arte v českém divadle, režisér F. E. Burian). Recenze.			
98.	Per la mostra antologica di Josef Svoboda / <i>Za antologickou výstavou Josefa Svobody</i>	1969	Torino	článek v periodiku	Il dramma
		Grandi firme	1969/8	52	
		Představení osobnosti výtvarníka a scénografa Josefa Svobody, kterého Ripellino oceňuje za jeho minimalistickou a inovující práci na výpravě.			
99.	Notizie dal diluvio / <i>Zprávy z potopy</i>	1969	Torino	monografie	
		Einaudi			IT\ICCU\PAL\0060901
		Sbírka Ripellinových básní týkajících se sovětské invaze v Praze. Další vydání: <i>tab178</i>			
100	La protesta delle torce umane / <i>Protesty živých pochodní</i>	22. 1. 1969	Torino	článek v novinách	La Stampa
			1969/1 8	1	1122-1763
		Ripellino reaguje na protestní upálení studenta Jana Palacha.			

101	Praga brucia ancora / <i>Praha stále hoří</i>	26. 1. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				3	
	Reakce na oběti československých studentů.				
102	Versi in pantofole per non svegliare Praga / <i>Verše psané v pantoflich, aby Praha neprocitla ze spánku</i>	2. 3. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				18	
	Recenze nově vydané antologie „ <i>Omaggio a Praga – Hold Praze: Cinque poesie e tre prose con una piccola antologia di poeti cechi del '900</i> “ (All Insegna del Pesce d'Oro, Milano 1968). Ripellino pojednává o kořenech české poezie, krátce se vyjadřuje k jednotlivým autorům (Nezval, Halas, Holan, Seifert, Kolář, Blatný, Orten).				
103	Due statue-simbolo / <i>Dva státní symboly</i>	11. 3. 1969	Torino	článek v novinách	La Stampa
			1969/5 8	3	
	V úvodním slovu redakce <i>La Stampa</i> vítá Ripellina jakožto nového pravidelného přispěvatele deníku. Ripellino ve článku pojednává o dvou symbolických památnících – soše svatého Václava v Praze a pomníku Petra Velikého v Leningradu (Petrohradu) a jejich rozdílech, které odpovídají rozdílu v podstatách českého a ruského národa. Doplňuje o symbolický význam sv. Václava pro Čechy a jeho historii.				
104	Versi per Jan Palach / <i>Verše pro Jana Palacha</i>	6. 4. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				18	
105	Il vulcano Praga / <i>Sopka jménem Praha</i>	13. 4. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso

				4-5	
106	Come tornano gli stalinisti / <i>Jak se vrací stalinisti</i>	13. 4. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				5	
107	Le ultime ore di Dubcek / <i>Poslední Dubčekovy hodiny</i>	20. 4. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				8-9	
108	Gli ultimi spettri di Praga / <i>Poslední pražské přízraky</i>	8. 6. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				2	
109	Praga: ultimo atto / <i>Praha: poslední akt</i>	24. 8. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				3	
110	Un grande lager chiamato Praga / <i>Velký lágr jménem Praha</i>	31. 8. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				7	
111	Don Chisciotte sul cavallo di Stalin / <i>Don Quijote na Stalinově koni</i>	7. 9. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				17	
112	Attaccò l'anima slava sui muri d'Europa / <i>Připevnil slovanskou duši ke zdem Evropy</i>	28. 9. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso

				19	
	Recenze biografického románu o životě Alfonse Muchy „ <i>Kankán se svatozáří</i> “ (Praha 1969) od Jiřího Muchy. Ripellino doporučuje pro obsáhlý materiál neznámých a nepublikovaných faktů vztahujících se k art nouveau, umělcovu životu a celkové náladě doby, ve které Mucha žil. Ripellino dále představuje osobnost Alfonse Muchy.				
113	La ballata del compagno spione / <i>Balada soudruha vyzvědače</i>	19. 10. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				22	
	Recenze vydání „ <i>Lo scherzo</i> “ (<i>Žert</i>) (předmluva Louis Aragon, překlad Arrigo Bongiorno, Mondadori, Milano 1969) Milana Kundery.				
114	Nella lista dei cattivi / <i>Na seznamu padouchů</i>	2. 11. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				2	
115	Diario sentimentale del paese di Canarina / <i>Sentimentální deník z Kanárkova</i>	9. 11. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				23	
	Recenze antologie „ <i>La cosa chiamata poesia</i> “ (překlad Giovanni Giudici a Vladimír Mikeš, Einaudi, Torino 1969) Jiřího Ortena. Ripellino uvádí článek informací o spisovatelově sebevraždě. Zaměřuje se na opakující se motivy jeho knih a informuje o celém jeho životě.				
116	Un appello ad Husak / <i>Apel na Husáka</i>	23. 11. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				6	
	Předmluva k dopisu československých intelektuálů, nepodepsáno.				

117	Il più cattivo di Praga / <i>Nejhorší z Prahy</i>	23. 11. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				6	
118	I calzini dei burocrati / <i>Byrokratické ponožky</i>	30. 11. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				22	
	Ke knize Pavla Preisse <i>Burocrazia totale</i> , Kultura, Parigi 1969.				
119	Guida pratica per amare l'URSS / <i>Praktická příručka jak milovat SSSR</i>	21. 12. 1969	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				8	
120	La frontiera di mosca; Il cucchiaino di legno / Moskva-hranice; Dřevěná lžice	1970	Bari	předmluva k monografii	
		Laterza			IT\ICCU\SBL\0616303
	Předmluva na obálce knihy Jiřího Weila (překlad Gianlorenzo Pacini, úvod Růžena Grebeníčková, Bari 1970).				
121	La prima torcia di Praga / <i>První pražská pochodeň</i>	25. 1 1970	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				6	
	Článek u příležitosti prvního výročí upálení Jana Palacha.				
122	L'inquisitore arriva sabato all'alba / <i>Inkvizitor dorazí v sobotu za svítání</i>	29. 3. 1970	Roma	článek v novinách	L'Espresso

				2	
	Reakce k čistkám v Praze, k tématu Alexandra Dubčeka a Josefa Smrkovského.				
123	Praga magica / <i>Magická Praha</i>	17. 4. 1970	Roma	přepis z konference	
		Conferenze A.C.I.	25	65–77	
	Zápis z XXVI. konference Italské kulturní asociace (Associazione Culturale Italiana).				
124	Neppure Husak basta più / <i>Už ani Husák nestačí</i>	28. 6. 1970	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				2	
125	Nemico del popolo / <i>Nepřítel lidu</i>	5. 7. 1970	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				4–5	
	Vyloučení Dubčeka z Československé komunistické strany.				
126	La cura Lunz piace al Cremlino / <i>Kremlu se líbí léčba Lunz</i>	19. 7. 1970	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				18	
	Téma azylu pro politické vězně SSSR				
127	Gente di catacombe / <i>Lidé z katakomb</i>	23. 8. 1970	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				4	
	Praha dva roky po okupaci, nepodepsáno.				
128	Madre censura / <i>Matka cenzura</i>	27. 12. 1970	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				18	

K situaci cenzury v ČSSR, nepodepsáno.					
129	Imagena	1971	Torino	monografie – úvod, překlad	
	František Halas	Einaudi			IT\ICCU\BRI\ 0002513
	Převzato v množství dalších publikací: <i>Poesia del Novecento in Italia e in Europa</i> . 1. díl, Feltrinelli, Milano 2000, s. 316–317. / <i>Poesia</i> , rok XVIII č. 200, Crocetti, Milano 2005, s. 88. / <i>Poesia</i> , rok XXI. č. 223, Crocetti, Milano 2008, s. 102–103.				
130	R.U.R. & L'affare Makropulos / R.U.R. & Věc Makropulos	1971	Torino	slovo závěrem v monografii	
		Einaudi		173–183	IT\ICCU\RAV\ \0052697
	Závěrečné slovo k monografii (překlad Giuseppe Mariano, Einaudi, Torino 1971; 2. vydání 1993).				
131	Poesie	1971	Milano	báseň v almanachu	L'almanacco dei poeti
		Giorgio Borletti		142	IT\ICCU\SBL\ 0451769
	Ripellinoва báseň o konci pražského jara v almanachu <i>L'almanacco dei poeti</i> . Dále viz <i>tab134</i> .				
132	L'incredibile alibi del poeta stravagante / <i>Neuvěřitelné aliby extravagančního básníka</i>	2. 5. 1971	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				17	
	O problémech české kultury a knihách <i>Kryší hnízdo</i> (Miroslav Topinka, Mladá fronta, Praha 1971), <i>Morčata</i> (Ludvík Vaculík, 1970, ofic. vydání Československý spisovatel, Praha 1991), <i>Myši Natálie Mooshabrové</i> (Ladislav Fuks, Odeon, Praha 1970).				

133	I bruciacadaveri / Spalovač mrtvol	1972	Torino	úvod v monografii	
		Einaudi		7–15	726439
	Úvod, ve kterém Ripellino představuje spisovatele Ladislava Fukse. Překlad Ela Ripellino.				
134	Sinfonietta / <i>Symfonieta</i>	1972	Torino	monografie	
		Einaudi			727598
	Ve sbírce se mj. nachází báseň o Praze <i>L'ignavo non soffre i desolamenti di Praga</i> (s. 132.). Sbíрка získává ocenění <i>Suio Terme</i> . Další vydání: <i>tab178</i>				
135	A Praga messo alla porta il teatro Za branou / <i>V Praze se zavřela vrata Divadla za branou</i>	1972	Torino	článek v periodiku	Il dramma
		Grandi firme	1972/6	28–31	
	Protestní článek informující o politickém represu české kultury a zavření Divadla za branou (které na podzim roku 1968 podniklo turné po Evropě vč. Říma), to navzdory protestům a kvalitě. Ripellino představuje Otomara Krejču, toho času ředitele dotyčného divadla. Událost se svým významem (a patrně díky Ripellinovu zájmu) dostala i na obálku čísla. (I další články jiných autorů v čísle (<i>Mario Verdone, české loutkové divadlo, Gianfranco Evangelista, rozhovor s Ladislavem Fialkou</i>) pojednávají o české kultuře.)				
136	Il suo messaggio esce da un cesto di coriandoli / <i>Jeho poselství vzešlo z košíku s koriandry</i>	23. 4. 1972	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				19	
	Recenze výstavy Jiřího Koláře <i>L'arte come forma della libertà</i> (Galleria Schwarz, Milano 1972). Ripellino představuje autora i jako literáta a poukazuje na typy jeho koláží ovlivněné poezií, tzv. „básně“ na plátně.				
137	Praga magica / Magická Praha	1973	Torino	monografie	

		Einaudi			8806491717
	Stěžejní až kultovní Ripellinova kniha, která se jako jedna z mála dočkala i českého vydání. Snová, fantastická, historická... Největší autorova pocta jeho milovanému městu a národu. Ačkoliv <i>Praha magická (/Magická Praha)</i> vyšla v roce 1973 (opatřena vlastními fotografiemi), Ripellino o jejím stvoření uvažoval už od roku 1957 a postupně přepracovával. Oceněna jako <i>kniha roku 1973</i> v Kodani. Další italská vydání: 1987, 1991, 1994, 1996, 1999, 2001, 2002, 2005, 2014. CZ: 1978 (exilově), 1992, 2009. Populární titul a pravidelně vydávána i v dalších jazycích.				
138	Trattasi di; Coraggio, domani andrà peggio / <i>O koho se jedná; Odvalu, zítra bude hůř</i>	28. 1. 1973	Roma	článek v novinách, překlad	L'Espresso
				12	
	Profil Ludvíka Vaculíka, představení spisovatele, reference o situaci nesvobody spisovatelů po roce 1968, alegorie knihy <i>Morčata</i> , která vyšla v Německu, ale v Československu byla zakázána, a význam manifestu <i>Dva tisíce slov</i> . Překlad rozhovoru s Ludvíkem Vaculíkem převzatého z němčiny (<i>Die Zeit</i> , 19. 1. 1973).				
139	Lacrime tra gli applausi / <i>Slzy mezi děkováním</i>	1. 7. 1973	Roma	článek v novinách	L'Espresso
				23	
	Článek publikovaný u příležitosti zavření pražského Divadla za branou.				
140	Ludvík Vaculík; Le cavie / Morčata	2. 7. 1974	Milano	článek v novinách	Il Giornale
				3	
	Recenze <i>Le cavie</i> (překlad Serena Vitale, Garzanti, Milano 1974) Ludvíka Vaculíka. Ripellino představuje jako alegorii sovětského útlaku, zmiňuje další alegorická česká díla (bratři Čapkové, Kafka).				
141	L'urlo degli spettri / Křik strašidel	1975	Roma	překlad s poznámkou v časopise	L'Europa letteraria e artistica
	Jaroslav Seifert		1975/1	77–80	

	Překlad s poznámkou 4 básní ze sbírky <i>Morový sloup</i> Jaroslava Seiferta.				
142	Il processo di Franz Kafka / <i>Proces Franze Kafky</i>	1975	Verona	divadelní text	
		Anteditore			
	Text divadelní hry podle <i>Procesu</i> Franze Kafky, pro společnost Cooperativa Teatro Mobile, sezónu 1975–76.				
143	Storie del bosco boemo: quattro capricci / <i>Příběhy z českého lesa</i>	1975	Torino	monografie	
		Einaudi			IT\ICCU\RAV\0052429
	Esejisticko–prozaicko–básnická Ripellinova sbírka. Získává ocenění <i>Premio Capri</i> . Další vydání <i>tab175</i> .				
144	Hobby	1975	Torino	spolupráce na překladu	
	Jiří Fried	Einaudi			772092
	Překlad s Elou Ripellino.				
145	Le pietre future / <i>Budoucí kameny</i>	září–prosinec 1975	Roma	překlad s poznámkou v časopise	L'Europa letteraria e artistica
	Vladimír Holan		1975/7–9	61–62	
	Překlad s poznámkou k příležitosti 70 let Vladimíra Holana.				
146	Jiří Kolář: Collages / <i>Jiří Kolář: Koláže</i>	1976	Torino	monografie	
		Einaudi		3–41	IT\ICCU\SBL\0015870
	Studie k osobnosti a dílu Jiřího Koláře a překlad pro knihu koláží.				

147	Saggi in forma di ballate: divagazioni su temi di letteratura russa, ceca e polacca / <i>Eseje ve formě ballat: snění na témata ruské, české a polské literatury</i>	1978	Torino	monografie	
		Einaudi			9788806014209
Následuje výběr z publikací, které vyšly až po Ripellinově smrti, a na kterých se tedy podílel nepřímou, či v nich byla jeho tvorba využita. Respektive v několika případech se jedná o cizí pojednání blízce se vztahující k tématu Ripellino–Čechy.					
148	Gordana: domani / <i>Gordana: zítra</i>	1979	Trento	překlad v časopise	Nuova rivista europea
	Vladimír Holan		10–11	95–96	0391-2604
	Překlad společně s Elou Ripellino. Z básně <i>Toskána</i> .				
149	Lettere a Gabriella Di Milia	1979	Trento	dopisy	Nuova rivista europea
			10–11	124–125	
	Publikované dopisy ze sanatoria v Dobříši, 18. 9. 1965; 1. 11. 1965.				
150	Storia inedita di due clowns / <i>Nepublikovaný příběh dvou klaunů</i>	1981	Trento	článek v časopise	Nuova rivista europea
			22	79–88	
	Část Ripellinovy nezveřejněné studie o českém divadle v meziválečném období. Dále publikováno: <i>Tèchne</i> , č. 4, Firenze 1992, s. 9–18., editace a předmluva Dania Amici Burato.				

151	La madre: commedia in tre atti / Matka: <i>hra</i> <i>ve třech aktech</i>	12. 2. 1981		zvuková nahrávka pro magnetofon	
	Karel Čapek				
	Převzato z Rai 3 (15. 7. 1959), režie Alessandro Fersen, překlad Angelo Maria Ripellino, účinkují: Rina Morelli, Ivo Garrani, Raoul Grassilli et al.				
152	Una notte con Ofelia / Noc s Ofélií	1983	Torino	monografie	
	Vladimír Holan	Einaudi			8806055534
	Překlad s Elou Ripellino, vydáno posmrtně, s předmluvou Vladimíra Justla. Další společné vydání: <i>tab163</i> .				
153	A. M. Ripellino poeta-slavista: atti del convegno nazionale di studi su A. M. Ripellino / <i>A. M.</i> <i>Ripellino</i> <i>báseník-slavista:</i> <i>sborník z</i> <i>celostátní</i> <i>studijní</i> <i>konference o A.</i> <i>M. Ripellinovi</i>	1983	Milano	monografie	
		Lunarionovu			IT\ICCU\LO1\ 0455905
	Sborník studií o Ripellinovi od kolektivu autorů, pokrývá jeho začátky, přínos i literární inovace. Sestavil Mario Grasso.				
154	Scontraffatte chimere / „ <i>Odfalšované</i> “ <i>chiméry</i>	1987	Catania	monografie	
		Pellicanolibri			8885881033
	Sestavil Giacinto Spagnoletti. Obsahuje Ripellinovy básně vč. <i>Mia sorella</i> <i>Praga</i> (viz také <i>tab39, 56</i>).				

155	L'arte della fuga / <i>Umění útěku</i>	1987	Napoli	monografie	
		Guida Editori			8870427358 / 97888704273 56
	Soubor nezveřejněných Ripellinových esejí. Předmluva Rita Giuliani.				
156	I fatti di Praga / <i>Pražská fakta</i>	1988	Milano	monografie	
		Libri Scheiwiller			8876440976 / 978887644097 7
	Soubor článků zabývajících se politickou situací v Praze, které Ripellino publikoval v novinách a časopisech, sestavili Antonio Pane a Alessandro Fo. Dále <i>tab179</i> .				
157	La casa felice e altri racconti / Šťastný domov a jiné humoresky	1989	Milano	doslov k monografii	
		SE			8877101091 / 978887710109 9
	Doslov ke knize Jaroslava Haška. Překlad Ela Ripellino. 2. vydání Mondadori, Milano 1991.				
158	Siate buffi. Cronache di teatro, circo e altre arti / <i>Bud'te vtipní! Zprávy o divadle, cirkusu a dalších uměních</i>	1989	Roma	monografie	
		Bulzoni			978887119101 0
	Sebrané Ripellinovy články publikované v <i>L'Espresso</i> v období 1969–1977, sestavili Alessandro Fo – Antonio Pane – Claudio Vela, předmluva Agostino Lombardo.				

159	Parnaso Europeo. L'età contemporanea / <i>Evropský Parnas. Současnost</i>	1989	Roma	překlad v monografii	
		Lucarini	svazek 4	376–385	8870333248
	Překlady českých básní ve čtvrtém díle pětidílného svazku o evropské poezii (autoři: Raffaella Belletti a Gabriele Mazzitelli, editace Carlo Muscetta).				
160	Poesie giovanili / <i>Mládežnické básně</i>	1990		básně v časopise	Idra
			1	97–138	2603-1949
	Soubor básní (vč. <i>Cimitero di Vyšehrad; Berounka...</i>) s předmluvou Antonia Paneho.				
161	Poesie: dalle raccolte e dagli inediti (1952-1978) / <i>Básně: ze sbírek a nepublikovaných děl (1952-1978)</i>	1990	Torino	monografie	
		Einaudi			8806117564
	Sestavili Alessandro Fo – Antonio Pane – Claudio Vela.				
162	Praga e la Cecoslovacchia / <i>Praha a Československo</i>	1992	Firenze	stránky v monografii	
		Primavera			8809605802 / 9788809605800
	Turistický průvodce po Praze a Československu.				
163	Una notte con Amleto. Una notte con Ofelia / <i>Noc s Hamletem. Noc s Ofélií.</i>	1993	Torino	monografie	

	Vladimír Holan	Einaudi			8806129805
	Souborné vydání knih <i>tab70</i> a <i>tab152</i> . Překlad A. M. Ripellino a Ela Ripellino, předmluva A. M. Ripellino.				
164	Repubblica Ceca e Slovacchia / <i>Česká a Slovenská republika</i>	1995	Firenze	stránky v monografii	
		Primavera			8809453360
	Turistický průvodce po Česku a Slovensku.				
165	Poesia europea del novecento. 1900–1945 / <i>Evropská poezie 19. století</i>	1996	Milano	překlad v monografii	
		Skira		760–765	IT\ICCU\MO D\0740920
	Editace Piero Gelli, předmluva Giovanni Raboni.				
166	Perché non sia perduta la giovinezza. Una lettera agli allievi / <i>At' se mláďi neztratí. Dopis žákům</i>	1998	Milano	článek v časopise	Poesia
			17	14	977112348400 8
	Dopis z Dobříše 12. 8. 1965.				
167	Angelo Maria Ripellino e la poesia ceca / <i>Angelo Mario Ripellino a česká poezie</i>	1998	Praha	o Ripellinovi	La Nuova rivista italiana di Praga
		Istituto Italiano di Cultura	3/1	4–13	IT\ICCU\LO1\ 0477672
	Esej ve čtvrtletníku Italského kulturního institutu, autor Alena Wildová-Tosi.				

168	Nel giallo dello schedario. Note e recensioni "in forma di ballate" (1963-1973) / <i>Ve žluti kartotéky. Poznámky a recenze „ve formě balad“ (1963-1973)</i>	2000	Napoli	monografie	
		Cronopio			8885414567
		Soubor článků a recenzí k literárním tématům publikovaným autorem v letech 1963 až 1973 v <i>Corriere della Sera</i> a <i>L'Espresso</i> . Sestavil Antonio Pane.			
169	Ripellino e l'arte dell'Europa orientale / Ripellino a umění východní Evropy	2000–2001	Praha	o Ripellinovi	La Nuova rivista italiana di Praga
		Istituto Italiano di Cultura	6/2–1	120–131	
		Rozhovor s Achillem Perillim, autor Alfredo Nicastrì.			
170	I sogni dell'orologiaio. Scritti sulle arti visive 1945-1977 / <i>Hodinářovy sny. Spisy o výtvarném umění 1945-1977</i>	2003	Firenze	monografie	
		Polistampa			8883045610
		Sebrané Ripellinovy články týkající se umění. Editace Achille Perilli a Alfredo Nicastrì.			
171	Dossier Ripellino / <i>Akta Ripellino</i>	2003	Roma	pojednání o AMR v časopise	Il Caffè illustrato
			11	36–59	1592-7652

	Sestavili Alessandro Fo – Antonio Pane. Vzpomínka na Ripellina, s fotografickým materiálem. Obsahuje rozhovor s Ripellinem ohledně <i>La fortezza d'Alvernia</i> (tab72) a rozhovor s Elou Ripellino.				
172	Due poesie boeme / <i>Dvě české básně</i>	2003	Roma	básně v časopise	Il Caffè illustrato
			11	44	
173	Praga. Perché la letteratura ceca è il cuore dell'occidente / <i>Praha. Proč je česká literatura srdcem východu</i>	19. 4. 2003	Torino	rozhovor v novinách	La Repubblica
				35	0390-1076
	Rozhovor R. Jakobsona a A. M. Ripellina, převzatý z <i>Literárních novin</i> (XVI, 18. 2. 1967), editace Giuseppe Dierna.				
174	Quattro scritti sul teatro e la poesia / <i>Čtyři spisy o divadle a poezii</i>	2005		článek v časopise	eSamizdat
			2005 (III), 2–3	447–451	1723-4042
	Ripellinovy články Karel Čapek: <i>Loupežník; Sto let od Tylovy smrti; O českém básníku Hrubínovi</i> publikované ve významném slavistickém internetovém časopise <i>eSamizdat</i> . Publikováno poprvé, s poděkováním Ele Ripellino.				
175	Storie del bosco boemo e altri racconti / <i>Příběhy z českého lesa a další povídky</i>	2006	Messina	monografie	
		Mesogea			8846920554
	Soubor Ripellinových povídek. Editace a doslov Antonio Pane.				

176	Poesie prime e ultime / <i>První a poslední básně</i>	2006	Torino	monografie	
		Nino Aragno			8884192463
	Soubor Ripellinových básní. Sestavili Federico Lenzi a Antonio Pane; spolupráce Claudio Vela, Alessandro Fo.				
177	Solo per farsi sentire / <i>Jenom být slyšen</i>	2007	Messina	monografie	
		Mesogea			978884692065 2
	Rozhovory (1957–1977) a účasti v programech televize Rai (1955–1961) A. M. Ripellina. Sestavil, sepsal a předmluvou opatřil Antonio Pane.				
178	Notizie dal diluvio – Sinfonietta – Lo splendido violino verde / <i>Zprávy z potopy – Symfonieta – Nádherné zelené housle</i>	2007	Torino	monografie	
		Einaudi			8806189115 / 978880618911 2
	Sbírka básní. Sestavili Alessandro Fo, Federico Lenzi, Antonio Pane, Claudio Vela				
179	L'ora di Praga. Scritti sul dissenso e sulla repressione in Cecoslovacchia e nell'Europa dell'Est (1963–1973) / <i>Pražská hodina. Texty o disentu a represi v Československu a ve východní Evropě (1963–1973)</i>	1. 2. 2008	Firenze	monografie	

		Le Lettere			978886087137 4
	Sebrané Ripellinovy články týkající se okupace a represe v Československu a východní Evropě, publikované z většiny v <i>L'Espresso</i> v rozmezí let 1963–1973, sestavil Antonio Pane, předmluva Nello Ajello, dále přispěli Camilla Panichi, Alessandro Catalano, Alessandro Fo. Kompletnější rozšíření titulu <i>tab156</i> , nezahrnuté články publikovány v <i>eSamizdat</i> (VI) 2008, 1, s. 169–196.				
180	Arcimboldo e il re malinconico / <i>Arcimboldo a melancholický král</i>	2011	Torino	monografie	
		Skira			978885720985 2
	Soubor částí esejů vydaný u příležitosti výstavy konané v roce 2011 v Palazzo Reale věnované G. Arcimboldovi. (viz. <i>Praga magica_{tab137}</i>)				
181	Do vlasti české	2018	Praha	monografie	
		Institut pro studium literatury			978808789981 6
	Výbor z korespondence Angela Marii Ripellina, uspořádala a komentovala Annalisa Cosentino. Není souborem veškeré korespondence mezi Ripellinem a Československem. Jde o nálezy v osobních archívech a zbývá mnohé ještě objevit, respektive zapůjčit.				
182	Praha byla krásnější než Řím: příběh české avantgardy	2019	Praha	monografie	
		Einaudi / Muzeum Kampa			978807308899 6 / 978808734448 4
	Katalog výstavy probíhající na Kampě v období 9. 2. – 26. 5. 2019, publikován za spolupráce římské univerzity La Sapienza a Univerzity Karlovy. Autor textů Annalisa Cosentino a kol.				
183	Dějiny současné české poezie	2019	Praha	monografie	

		Mnemosyne – FF Univerzity Karlovy			978807308890 3
<p>Jedná se sice pouze o překlad položky <i>tab28</i> v tabulce, svou postatou ale velice významný. Jde o historicky první české vydání Ripellinových <i>Dějin</i>. Překlad Jana Sovová, předmluvou a zasvěceným komentářem opatřila Annalisa Cosentino.</p>					

2 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zkompletovat a zanalyzovat tvorbu Angela Marii Ripellina – italského jazykovědce, spisovatele, překladatele, a v první řadě slavisty a bohemisty, – týkající se Čech. Tyto publikace následně shrnout do přehledného seznamu, opatřit je nezbytnými vysvětlivkami nebo komentářem, stručně zasadit do dobového kontextu, a na základě zjištění představit hlavní rysy Ripellinovy bohemistické práce. Dále bylo záměrem stručně seznámit i českého a Ripellinovy osobnosti neznalého čtenáře s tímto literátem a jazykovědcem. Jak již bylo zmíněno, velmi záhy jsem zjistila, že Ripellinův odkaz není zapomenut, nýbrž na něm nenápadně, ale efektivně pracují přední italští bohemisté. I díky jejich badatelským výsledkům mi s tvorbou této práce, a zejména se seznámením se s Ripellinovou osobností, pomohla knižně vydaná Ripellinova korespondence^{tab181}.

Úvodní kapitola mé bakalářské práce obsahuje přehled Ripellinových současníků a následovníků, kteří pracovali a pracují na jeho odkaze, a stručné shrnutí italské bohemistiky v době před Ripellinovým příchodem. Na základě vývodů z této kapitoly jsem dospěla k názoru, že Ripellinův odkaz je v současnosti se zájmem vyhledáván a zpracováván italskými bohemisty. Dále, že italská bohemistika byla záležitostí mnoha významných jazykovědců, mezi nimiž Ripellino nebyl prvním, nicméně zdůraznil bohemistiku vedle ostatních slavistických studií, věnoval jí největší pozornost a učinil z ní svébytný jazykovědný obor. Hlavními částmi práce se pak stala samostatná kapitola věnovaná Ripellinovu životu a dílu, a bibliografický souhrn jeho bohemistické literární činnosti. Díky faktům, která jsem získala syntézou Ripellinova života, mohu říci, že jeho tvorba přímo korespondovala s životními událostmi, reagovala na ně a popisovala je.

Svůj hlavní výzkum Ripellinova díla jsem založila na analýze Ripellinovy bibliografie vytvořené Antoniem Panem,⁸² na jejím třídění a rozšiřování o další tituly. Do bibliografie byly zařazeny primárně ty tituly, které publikoval Ripellino sám za svůj život, a pocházely tedy přímo od něj, tento výběr byl doplněn o některé soubory vydané po jeho smrti, které jsou s problematikou úzce spjaty. Ne všechny z těchto titulů byly bohužel dostupné fyzicky, přehled elektronických zdrojů je uveden v seznamu použité literatury. K upřesňování údajů často posloužil katalog Opac (<https://www.iccu.sbn.it/it/>), respektive archivy novin. Jednalo se o částečně detektivní a částečně archivní práci,

---

⁸² PANE, 2004, 2007

během níž jsem prováděla obsahovou analýzu Ripellinových novinových sloupků a snažila se alespoň částečně postihnout, o čem pojednávají. Část této bakalářské práce pod názvem Dílo, věnovaná Ripellinovu bohemikálnímu odkazu, přímo vychází z analýzy údajů získaných tvorbou bibliografické databáze, statistiky byly vyvozovány z množství objevených titulů.

Mezi vši Ripellinovou tvorbou je Čechám věnováno přibližně 24% jeho pojednání. Vzhledem k dalším jeho zájmům, převážně o ruskou literaturu, je to více než úctyhodné číslo. Dále bylo zjištěno, že s velkou procentuální převahou je v jeho odkazu nejvíce zastoupena publicistická tvorba. Jde o logický důsledek toho, že jej noviny a časopisy zaměstnávaly jako zpravodaje kulturních a literárních rubrik, kde jakožto slavista informoval o událostech týkajících se slovanských zemí. I jeho překlady a básně se tak často poprvé objevovaly právě v novinách. Dalším důležitým faktem přispívajícím k této skutečnosti je ten, že Ripellino spolupracoval s týdeníkem *L'Espresso*, kam neúnavně přispíval zejména v letech 1968–1969. Řazeno dle počtu publikací následuje po novinářské práci Ripellinova překladatelská tvorba. Díky ní se do Itálie dostaly s minimálním zpožděním klíčová díla českých prozaiků a básníků, někdy tyto překlady iniciovaly publikování v dalších zemích a proslavily autory ve světě. Na množství překladů Ripellino spolupracoval se svou manželkou, českou rodačkou Elou Ripellino-Hlochovou. Rovněž Ripellinova spisovatelská dráha je nezanedbatelná, za svůj život vytvořil šest básnických sbírek, přičemž se jeho poezie obvykle alespoň okrajově týkájí bohemistického tématu, a rovněž prozaistická díla, jimiž se mu podařilo podnítit alespoň částečný zájem o českou kulturu v zahraničí. Ripellinovi imponovalo rovněž umění, a jeho propojení s literaturou se věnoval opakovaně. Měl zájem o divadlo, film, české umělce podporoval a přispíval k tomu, aby se dostali do povědomí. Snažil se o zpopularizování jeho zemi vzdáleného oboru, jakým je slavistika.

Vzhledem ke množství stále probíhajících výzkumů nejsou pravděpodobně všechny ze zjištěných poznatků původní a můžou částečně shrnovat již na jiných místech publikované závěry. Přesto věřím v přínos této práce. Může jím být samotný fakt připomenutí existence italského bohemisty. Následně by zde obsažené poznatky mohly pomoci při dalším bádání ze strany českých výzkumníků vztahujícím se k jeho odkazu. Zároveň lze věřit, že téma může být zajímavé i pro bohemisty nebo historiky, kteří by měli zájem nahlédnout události minulého století z jiného úhlu. Pro mne jakožto autorku se práce rozhodně stala přínosem. Již samotné seznámení se s existencí italského

bohemisty mne podpořilo ve snaze dokázat, že ač menšinově, přesto má česká a italská kultura společné body. Bádání v Ripellinově odkazu ve mně prohloubilo zájem o dílo českých literátů. Je paradoxem, že mne k tomuto objevu dovedl právě výzkum ve věci italského filologa. A konečně, Ripellinova tvorba mne rovněž inspirovala k dalšímu zkoumání, i jeho méně známá díla by si zasloužila pozornost, a bylo by mi potěšením věnovat se jí v další kvalifikační práci. Téma nabízí značnou badatelskou perspektivu. Samotný Ripellinův žurnalistický odkaz nabízí mnoho možností, například podrobné zkoumání jeho obsahu a následného vlivu na soudobou společnost. Dále by bylo možno uvažovat o zaměření se na konkrétní bohemistický prvek opakovaně se vyskytující v Ripellinových dílech, například motiv samotného hlavního města, a vypracování analýzy tohoto výskytu a jeho významu. Jako nejvíce potenciální se mi v současnosti jeví být možnost provedení badatelské aktivity zaměřené na literární odkazy na Československo v Ripellinově básnické tvorbě. Omezený počet jeho děl, respektive jedno vybrané (např. *La fortezza d'Alvernia*), by byly v rámci výzkumu podrobeny obsahové analýze. Výzkum by se poté detailně zabýval získanými poznatky o tam přítomných odkazech na české prvky, ty by byly detailně zmapovány a rozebrány.

Faktem je, že v současnosti je Ripellinovo jméno nejúžeji spjato s titulem *Praga magica*. Jeho zásluhy a význam pro Československo i Českou republiku jsou ale mnohem větší. V době nejsilnějšího politického útlaku měli Češi v bezpečné vzdálenosti za hranicemi nezaujatého pozorovatele, který pravdivě informoval tamější obyvatele o místní situaci. Podnikal kroky pomáhající politickým uprchlíkům, ale zejména se snažil o podporu přátel „uvízlých“ za oponou. Nemluvě o podpoře psychické, kdy trvalým zájmem dokazoval místním režimem stíhaným tvůrcům kvalitu jejich práce.⁸³ Čeští umělci tak i díky němu zanechali v Itálii znatelnou stopu a Ripellinovi následovníci dosud zasvěceně zkoumají české autory a český jazyk.

---

⁸³ Např. Jakub Deml – *tab181*, s. 148–149.

3 Resumé

La presente tesi tratta della personalità e dell'opera di un famoso linguista, scrittore, traduttore e prima di tutto slavista e boemista italiano, Angelo Maria Ripellino. Lo scopo della presente tesi è quello di catalogare l'opera di Ripellino che si riferisce alla Boemia, con cui era strettamente connesso. Fare un riassunto di queste pubblicazioni, inserirle nel contesto storico e presentare, sulla base dei risultati, tratti caratteristici dell'opera boemistica di Ripellino. Inoltre, l'intenzione di questa tesi è quella di far conoscere la personalità di questo linguista. La tesi è divisa in una introduzione, a cui seguono due capitoli tematici, un catalogo bibliografico del lavoro boemistico di Ripellino apposto delle note, la parte conclusiva, un resumé nella lingua italiana ed un elenco della letteratura utilizzata.

Nell'introduzione presento l'obiettivo del lavoro, nel primo capitolo si tratta dei boemisti italiani che, dopo Ripellino, hanno lavorato e lavorano alla ricerca della lingua e letteratura ceca. Questi boemisti mantengono in vita la sua eredità, completano la sua opera, lavorano sulla pubblicazione dei suoi lavori ed esaminano la sua corrispondenza. Poi segue una breve sintesi dei boemisti e slavisti italiani del periodo precedente a Ripellino, che l'hanno probabilmente ispirato. Nel secondo capitolo mi concentro sulla personalità di Angelo Maria Ripellino, sulla sua vita e sul suo lavoro. La vita di questo scrittore era molto varia, fin dall'inizio aveva mostrato un talento linguistico, presto ha iniziato a studiare le lingue slave, e dopo il suo matrimonio con una ragazza ceca, avendo anche molti rapporti amichevoli con gli intellettuali cechi, il suo destino era legato definitivamente al destino della Cecoslovacchia. Durante la sua vita ha visitato spesso la Boemia, collaborava con scrittori e artisti locali, aiutando a pubblicare alcune loro opere letterarie e organizzando mostre delle loro opere d'arte in Italia. Poi, Ripellino ha lavorato con entusiasmo come insegnante di lingue slave, ha insegnato il ceco, letterature e arte ceche. Si erano creati anche dei problemi con il regime socialista, dai quali ha dovuto sopportare alcune conseguenze. La cosa peggiore causata dal suo coinvolgimento politico nei giornali negli anni 1967–1969 è stato il divieto permanente di entrare in Cecoslovacchia.

L'opera di Ripellino riflette gli eventi della propria vita, è pertanto logico che gran parte del suo lavoro sia occupato da opere sulla cultura e letteratura ceca. L'obiettivo principale di questo lavoro è quello di creare una lista bibliografica del lavoro sulla

Cecoslovacchia di Ripellino. Sulla base della letteratura specializzata e delle bibliografie esistenti ho creato una sintesi di questi lavori, compilando un sommario sotto forma di una tabella utilizzata per una chiarezza migliore. È seguita un'analisi dei fatti così ottenuti, grazie ai quali ho scoperto il numero dei lavori totali di Ripellino attinenti la boemistica, e poi in percentuale, come sono rappresentati gli articoli giornalistici, le traduzioni, le poesie e le altre opere. Ho scoperto che fra tutte le opere di Ripellino, alla Boemia è stata dedicata circa un quarto, inoltre Ripellino si dedicava ad altre lingue slave e alle sue proprie opere, prima di tutto alla poesia. Il suo lavoro per i giornali, con i quali ha collaborato sia come collaboratore di sezioni culturali e letterarie focalizzate sui paesi slavi, sia come reporter in particolare nel 1968 quando ha soggiornato personalmente a Praga e ha visto gli avvenimenti, rappresenta la maggior parte del suo lavoro boemistico. Inoltre, Ripellino lavorava come traduttore e dopo la pubblicazione delle prime brevi traduzioni pubblicate nei giornali faceva anche da editore per gli autori cechi, sia per la prosa che per la poesia. Per questo ha reso famosi alcuni di questi autori nel mondo. Sua moglie ha spesso collaborato con lui alle traduzioni. Ripellino stesso lavorava anche come scrittore e poeta, ha creato anche opere specializzate sulla cultura e sull'arte. Durante la sua vita ha pubblicato una serie di poesie e di raccolti che contengono notevoli riferimenti al paese ceco, pure opere in prosa come la prima sintesi della poesia ceca o l'omaggio straordinario a Praga. Grazie a quel libro è diventato noto anche ai lettori non slavistici. Ha spesso collaborato a film ed arte ceche, ha contribuito alla organizzazione di mostre di artisti cechi.

Queste informazioni le ho ottenute analizzando le conclusioni dell'ultimo capitolo – la bibliografia delle opere boemistiche di Ripellino. Serve come un sommario, è organizzato in modo cronologico e contiene le informazioni necessarie per ciascun titolo, la data ed il luogo di pubblicazione, il tipo del testo, la casa editrice, il codice di identificazione o il nome dell'autore originale nel caso in cui si tratti di traduzione, completato con una breve nota o descrizione. Il contributo di questo lavoro potrebbe essere il fatto di ricordare l'esistenza di un boemista italiano, non tanto conosciuto nella Repubblica Ceca. La tesi potrebbe aiutare in ulteriori ricerche. Ed allo stesso tempo si può credere che il tema possa interessare anche i lettori stranieri, per esempio gli storici, che sarebbero interessati agli eventi del secolo scorso o alle relazioni interstatali e interculturali tra queste due culture, distanti soltanto ad uno primo sguardo.

4 Seznam použité literatury

Publikace, monografie – v textu citované zdroje:

PANE Antonio, *Notizia biografica*. In: RIPELLINO Angela Maria – FO Alessandro et al., *Notizie dal diluvio – Sinfonietta – Lo splendido violino verde*, Einaudi, Torino 2007, s. xxvii–xxxi. (*tab178*)

PELÁN Jiří, *Angelo Maria Ripellino e il '68**. In: Primavera di Praga, risveglio europeo, Firenze University Press, Firenze 2011, s. 51–60.

PELÁN Jiří, *Slovník italských spisovatelů*, Libri, Praha 2004.

PERILLI Achille, *L'Age d'Or di Forma I*, Edizioni de Luca, Roma 2000, s. 55–63.

PONENTE Nello, *Le lunghe radici della primavera cecoslovacca*, L'Opinione, 28. 6. 1969, s. 35–36.

RIPELLINO Angelo Maria, *Scontraffatte chimere*, Pellicanolbri, Catania 1987. (*tab154*)

RIPELLINO Angelo Maria, *Corrispondenza con autori e collaboratori italiani*, Archivio di Stato di Torino, Giulio Einaudi, odd. 174.1, č. 2577.1, 404, list 748. In: RIPELLINO Angelo Maria – COSENTINO Annalisa, *Do vlasti české*, Institut pro studium literatury, Praha 2018, s. 19, poznámka č. 46.

RIPELLINO Angelo Maria – COSENTINO Annalisa, *Dějiny současné české poezie*, Mnemosyne / Univerzita Karlova, Praha 2019. (*tab183*)

RIPELLINO Angelo Maria – COSENTINO Annalisa, *Do vlasti české*, Institut pro studium literatury, Praha 2018. (*tab181*)

RIPELLINO Angelo Maria – GIULIANI Rita, *L'arte della fuga*, Napoli 1987 (*tab155*)

SPAGNOLETTI Giacinto, *I nostri contemporanei: ricordi e incontri*, Spirali, Milano 1997.

VÍTKOVÁ Martina, *Magický Ripellino: příběh české avantgardy*. In: Praha byla krásnější než Řím: příběh české avantgardy, Annalisa Cosentino a kol., Einaudi / Muzeum Kampa, Praha 2019, s. 45–55. (*tab182*)

WILDOVÁ-TOSI Alena, *Bohemistika v Itálii*. In: kolektiv autorů, Světová literárněvědná bohemistika, Praha 1996.

Ostatní tituly, ze kterých jsem vycházela při tvorbě Ripellinova bibliografického katalogu, jsou uvedené v tabulce Bibliografie bohemikální tvorby A. M. Ripellina.

Elektronické zdroje, e-časopisy a archivy:

CATALANO Alessandro, „*Su Ripellino*“, eSamizdat (VII) 2009, 1, s. 403.

DIERNA Giuseppe, *Angelo e la spia* [online]. La Repubblica. Vydáno 23. 12. 2013 [cit. 4. 4. 2020]. – článek o zápisech v tajných archivech ohledně socialistické rozvědky a Ripellinova zapojení. Dostupné na: <https://www.micciacorta.it/2013/12/angelo-e-la-spia/> (4. 4. 2020)

DIERNA Giuseppe, *Così Ela Ripellino ci fece conoscere Hrabal e Langer* [online]. La Repubblica. Vydáno 8. 4. 2010 [cit. 2. 4. 2020]. – glosa u příležitosti úmrtí Ely Ripellino. Dostupné na: <https://ricerca.repubblica.it/repubblica/archivio/repubblica/2010/04/08/cosi-ela-ripellino-ci-fece-conoscere-hrabal.html?ref=search> (20. 4. 2020)

PANE Antonio, *Angelo Maria Ripellino.: bibliografia*, in eSamizdat, (II) 2004, 2, s. 251–274, aktualizováno: eSamizdat, (V) 2007, 1-2, s. 449–452. [online, cit. 4. 2. 2020]. Dostupné na: [http://www.esamizdat.it/htdocs/pane_bibl_eS_2004_\(II\)_2.pdf](http://www.esamizdat.it/htdocs/pane_bibl_eS_2004_(II)_2.pdf); [http://www.esamizdat.it/htdocs/rivista/2007/1-2/pdf/bibl_pane_eS_2007_\(V\)_1-2.pdf](http://www.esamizdat.it/htdocs/rivista/2007/1-2/pdf/bibl_pane_eS_2007_(V)_1-2.pdf) (4. 2. 2020).

PANE Antonio, *Il mondo ceco nel carteggio fra Angelo Maria Ripellino e la Casa editrice Einaudi* [online]. Dialoghi Mediterranei. Vydáno 1. 7. 2018 [cit. 17. 3. 2020]. Dostupné na: <http://www.istitutoeuroarabo.it/DM/il-mondo-ceco-nel-carteggio-fra-angelo-maria-ripellino-e-la-casa-editrice-einaudi/> (14. 4. 2020)

<http://www.treccani.it/enciclopedia/>

Některé články jsou k dohledání v novinových archivech:

<http://www.archiviolaStampa.it/> (La Stampa)

<https://archivio.teatrostabiletorino.it/il-dramma> (Il dramma)

<https://archivio.unita.news/> (L'Unità)

<http://www.bibliotecaginobianco.it/?e=flip&id=13&t=elenco-flipping-Fiera+letteraria>
(La fiera letteraria)

<http://www.capti.it/index.php?ParamCatID=1&id=33&lang=EN> (Arti Visive)

<http://www.radiocorriere.teche.rai.it/Archivio.aspx?data=AQAAANCMnd8BFdERjHoAwE/C1> (Radiocorriere tv)

<http://circe.lett.unitn.it/ZwebSvr/Zetesis.ASP?WCI=Browse&WCE=MENU> (Maestrato)

<http://www.esamizdat.it/htdocs/> (znovupublikované Ripellinovy články)

On-line archivy časopisů a novin byly využívány a citovány v období prosinec 2019 až duben 2020.